

Yazma Eğitimi Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlerin Akademik Metin Yazma İlkelerine Uygunluğu Üzerine Bir İnceleme

Kenan BULUT¹, Engin KAYA²

Öz: Bu çalışmanın amacı, yazma eğitimi alanında yazılan tezlerin akademik metin yazma ilkelerine uygunluğunu belirlemektir. Bu amaç çerçevesinde yazma eğitimi alanında yazılan tezlerin *dil ve anlatım, başlık, özet ve anahtar kelimelerinin; giriş, kuramsal çerçeve, yöntem, bulgular, tartışma ve sonuç* bölümlerinin; *öneriler ve alıntı sistemlerinin* akademik metin yazma ilkelerine uygun olup olmadıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma nitel araştırma türlerinden biri olan “temel nitel araştırma” desenine göre yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma materyalini yazma eğitimi alanında yazılan 43’ü yüksek lisans, 24’ü doktora tezi olmak üzere toplam 67 lisansüstü tez oluşturmaktadır. Çalışmada veriler doküman incelemesine göre toplanmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen *Tezlerin Akademik Yazma İlkelerine Uygunluğunu Değerlendirme Formu* kullanılmıştır. Elde edilen veriler betimsel analizle çözümlenmiş, temalar altında, tablolar halinde sayı (N) ve yüzdelerle (%) sunulmuş ve yorumlanmıştır. Çalışmada incelenen doktora tezlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunluk düzeylerinin, yüksek lisans tezlerinin uygunluk düzeylerinden yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırmacıların hem yüksek lisans hem de doktora tezlerinin *başlık, özet ve anahtar kelimelerini; giriş, kuramsal çerçeve, bulgular* bölümlerini; *öneriler ve alıntı sistemlerini* yazmada yetkin oldukları ve bunları büyük oranda akademik metin yazma ilkelerine uygun yazdıkları görülmüştür. Söz konusu tezlerin *dil ve anlatım* açısından da uygun oldukları belirlenmiştir. Buna karşın *yöntem ve tartışma ve sonuç* bölümlerini akademik metin yazma ilkelerine göre yeterince uygun yazmadıkları tespit edilmiştir. Çalışmanın sonunda çeşitli önerilere yer verilmiştir.

Anahtar kelimeler: Yazma eğitimi, lisansüstü tezler, akademik metin yazma ilkeleri

A Review on the Compliance of Postgraduate Theses Written in the Field of Writing Education with Academic Text Writing Principles

Abstract: The aim of this study is to determine the compliance of theses written in the field of writing education with the principles of academic text writing. Within the framework of this purpose, it was tried to determine whether *the language and expression, title, abstract and keywords; introduction, theoretical framework, method, findings, discussion and conclusion* sections; *suggestions and citation systems* of theses written in the field of writing education are in compliance with the principles of academic text writing. The study was conducted according to the “basic qualitative research” design, which is one of the qualitative research types. The study material of the research consists of a total of 67 postgraduate theses, 43 of which are master's and 24 of which are doctoral theses, written in the field of writing education. Data in the study was collected according to document review. *The Evaluation Form for the Compliance of Theses with the*

Geliş tarihi/Received: 11.01.2024

Kabul Tarihi/Accepted: 12.12.2024

Makale Türü: Araştırma Makalesi

¹ Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı,

kenanbulut80@yyu.edu.tr, 0000-0003-4771-0459

² Bilim Uzmanı, engnky@hotmail.com, 0000-0002-4657-2181

Atf için/To cite: Bulut, K., & Kaya, E. (2024). Yazma eğitimi alanında yazılan lisansüstü tezlerin akademik metin yazma ilkelerine uygunluğu üzerine bir inceleme. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 1024-1054. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.1417780>

Principles of Academic Writing, developed by the researchers, was used in the collection of data. The obtained data was analyzed with descriptive analysis, presented and interpreted under themes, in tables, with numbers (N) and percentages (%). It was determined that the compliance levels of the doctoral theses examined in the study with the principles of academic text writing were higher than the compliance levels of master's theses. It was observed that the researchers were competent in writing *the title, abstract, keywords; introduction, theoretical framework, findings* sections; *recommendations* and *citation systems* of both master's and doctoral theses and that they wrote them largely in accordance with the principles of academic text writing. It was determined that the theses in question were also appropriate in terms of *language and expression*. On the other hand, it was determined that they did not write the *method*, and *discussion and conclusion* sections sufficiently in accordance with the principles of academic text writing. The study concluded with a variety of recommendations.

Keywords: Writing education, postgraduate theses, principles of academic text writing

Giriş

Dil, anlama ve anlatma boyutlarıyla insanoğlu için vazgeçilmez bir bildirişim aracıdır. Bu bildirişim aracının toplam dört temel becerisi vardır. Bunlar dinleme, konuşma, okuma ve yazmadır. Dinleme ve okuma anlamaya yönelik becerilerken konuşma ve yazma anlatmaya yönelik becerilerdir. Yazma, dilin anlatma boyutunda yer alan üst düzey bir beceridir (Sevim, 2022). Bu beceri dil eğitiminin son halkası olup okul döneminde öğrenilen ve geliştirilen bir dil becerisidir. Yazma becerisinin geliştirilmesi diğer becerilere göre daha zordur (Ergişi ve Kozaner Yenigül, 2020; Güneş, 2019; Kardaş vd., 2021a; Özkara, 2007). Yazma becerisi, yazma eğitimi ile geliştirilmektedir. Yazma sürecinin başındaki çalışmalara “yazma öğretimi”, üst aşamadaki çalışmalara ise “yazma eğitimi” denilmektedir. Başlangıç aşamasında yazmanın grafik boyutu üzerinde durulmaktadır. Bu süreçte resim ve çizgileri ayırt etme, harfleri çizme, büyük-küçük harfleri yazma, harfleri birleştirme, hece, kelime ve cümle oluşturma gibi çalışmalar yapılmaktadır. Yazma eğitiminde ise duygu ve düşünceleri ifade etme, mektup, not, hikâye, roman ve kitap yazma gibi üretim becerilerine ağırlık verilmektedir (Güneş, 2019).

Yazmak, bireylerin akademik ve mesleki hayatlarında hem bilgi aktarımı hem de yeni bir şeyler üretme bakımından bir ihtiyacın ürünü olup hayati bir öneme sahiptir. Bilimsel ve yazınsal ürünler ortaya koymak için yazılı anlatım becerileri büyük önem taşımaktadır (Aydın, 2015). Çağın gerisinde kalmak istemeyen birey ve toplumlar, değişime kayıtsız kalmazlar. Bundan dolayı bilim ve bilimsel araştırmalarla yakından ilgilenmektedirler. Araştırmalar sonucunda elde edilen bilgilerin kayıt altına alınması gerektiği için yazmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Başka bir deyişle bireyler ve toplumlar, yazma ihtiyacı duyarlar. Yazılan ve gelecek kuşaklara aktarılan bilgiler sayesinde insanlık yeni aşamalar kat eder. Bu açıdan bakıldığında yazmak, yaşamın somutlaşmış biçimidir (Yaman, 2008). Araştırmalar sonucu kayıt altına alınan bu yeni bilgilerin kendileri kadar nasıl sunuldukları da önem taşımaktadır. Bu nedenle akademik metinlerin yazımı ile ilgili bazı yöntem ve tekniklerin bilinmesi gerekmektedir. Bu gerekçelerle “akademik yazma” kavramı alan yazınına girmiştir (Başkan, 2021).

Akademik yazma, bireylerin özel çabası ile elde edilebilecekleri ileri düzey bir yazma türüdür. Bir sorunun tespitiyle başlayan bu tür plânlama, teknik kuralları uygulama, sürekli araştırma yapma ve konuyu işleyişteki yaratıcılığı ortaya koyma safhalarından oluşur (Aydın, 2015; Tok, 2012). Akademik yazma ile ilgili her ne kadar farklı tanımlamalar yapılmış olsa da bunların çoğu aynı minvaldedir. Tok’a (2012) göre akademik yazma, ilgililerin eleştirel bakma becerilerini sergiledikleri, fikirlerini tartışarak ortaya koydukları, düşüncelerin farklı kaynaklardan

yararlanarak desteklendiği yazma çeşididir. Bahar'a (2014) göre akademik yazma, yazıya ait genel kurallara uymanın yanı sıra bilimsel bir araştırmanın raporlaştırılmasında dikkate alınan ilkelerin bütününe, o sürecin kendisine ve araştırmanın metinleştirilmesine verilen addır. Başka bir deyişle akademik yazma, raporların tamamında uyulması gereken birtakım biçimsel ve içerik özellikleriyle ilgili kurallar bütünü olup farklı boyutlarda ele alınmasıdır (Bahar, 2014).

Akademik yazma diğer yazma türlerinden farklıdır. Bu farklar içerik, organizasyon, dil kullanımı ve sözcük seçimi boyutlarındadır. Yazının akademik niteliği, mantıklı ve bilimsel dayanaklarla işleyen bir düşünce içermesine bağlıdır. İfadeler belli bir organizasyon içinde biçimlenir. Bunun yanında akademik yazılarda ölçünlü dil kullanılır (Bayat, 2014). Akademik dil için birden fazla tanım yapılsa da bu kavram üzerinde ortak paydada buluşanların sayısı oldukça fazladır. Genel anlamda akademik dil bireylerin eğitim-öğretim yaşamlarında kullandığı, sosyal ve günlük dilden farklı işlevleri olan, bilginin ve teknik terimlerin ön planda olduğu ve üst düzey düşünme becerilerin yoğun bir biçimde kullanıldığı, öznelikten uzak bir dil olarak tanımlanabilir (Sarıkaya, 2021). Akademik dil, günlük dil kullanımından farklıdır ve daha çok nesnel ifadelerin yer aldığı dil kullanımını gerektirir. Sanatlı söyleyişler gibi çeşitli dil kullanımları, akademik yazma becerisinin içinde yer almaz. Çünkü akademik yazılarda dilin üst dil işlevi baskındır. Akademik yazma, teknik ve sistematik bir yazmadır. Kelimeler gerçek ve terim anlamları ile kullanıldığı gibi dil ve anlatım kurallarına hassasiyetle uyma kaygısı da gözetilir (Karagöl, 2018). Herhangi bir yazının mizahi, öznel, kurgusal, duygusal vb. bir anlatıma sahip olması mümkünken akademik yazıların biçim ve anlam olarak ciddi, nesnel, kurallara bağlı olması gerekmektedir. Çünkü bir amaç doğrultusunda yazılan akademik yazılar, okuyucuyu etkileme ve ikna etme odaklıdır. Akademik yazılar yeni bir teori ortaya atmak, var olan durumları/olayları karşılaştırmak, tarihsel analizler ileri sürmek, deneysel ya da tarama yoluyla tespit edilen sonuçları sunmak gibi pek çok nedenle yazılabilir (Aydın, 2015).

Akademik yazılar, genellikle üniversitelerde görev yapan bilim insanlarının, lisans ve lisansüstü eğitim alan öğrencilerinin ortaya koyduğu bilimsel çalışmaların raporlaştırılmış hâlidir. Bu yazılar, bilimsel bir disipline göre yapılan araştırmaların belli bir format dâhilinde kompozisyon biçimine getirilmesiyle oluşur. Akademik yazılar, bir araştırma sonucu ortaya çıkarlar (Deniz ve Karagöl, 2017b). Son yıllarda eğitim alanında yaşanan gelişmelere paralel olarak yapılan bilimsel araştırmaların sayısında kayda değer bir artış görülmektedir. Bu gelişmelerin yaşanmasına önayak olan araştırmacılar alana yaptıkları katkıları somut olarak bilimsel araştırmalar aracılığıyla dünyaya duyurmaktadırlar. Yaşanan bu artışla beraber çalışmaların içeriği kadar bilimsel niteliğinin değerlendirilmesi konusunu da gündeme getirmektedir (Şahin vd., 2013).

Bilimsel çalışma sonucunda elde edilen bilgilerin yazıya dökülmesi sürecinde izlenmesi gereken basamaklar ve uyulması gereken ölçütler vardır (Sevim, 2021). Başka bir deyişle bilim insanlarının bilimsel araştırmalarıyla ulaştıkları bulguları bilim camiasıyla paylaşmaları sürecinde kullandıkları yazılı anlatımların kendine has özellikleri bulunmaktadır. Bu nedenle akademik araştırmalarla ulaşılan bulguların ilgililere doğru ve etkili aktarılabilmesi için bilim insanlarının alanlarına ilişkin akademik yazı yazma özelliklerine hâkim olmaları gerekir (Kardaş, 2021).

Akademik yazmanın tez, makale, bildiri gibi türleri vardır. Bu türler, genellikle bir araştırma sürecinin dil, alan ve ilgili kurumun ilkeleri doğrultusunda raporlaştırılmasından ibarettir. Birden fazla türü bulunan akademik yazma, başlı başına bir disiplin olarak kabul edilmektedir. Bu disiplininin başlık yazımından kaynakça yazımına kadar uzanan farklı bölümleri ve bu bölümlerin yazımını ilgilendiren dil, anlatım, biçim gibi nitelikleri vardır. Kendi içinde bir sistematigi olan

akademik yazmanın yazma süreci açısından en uzun olanı tezlerdir (Deniz ve Karagöl, 2017a). Tez, üniversitelerde ve yüksekokullarda öğrenci veya öğretim üyeleri tarafından hazırlanan bilimsel çalışmalardır. Bilimsel araştırmalar doğrultusunda hazırlanan bu tezler kimi zaman bir sınav kurulu önünde savunulabilen yapıtlardır (Türkiye Bilimler Akademisi [TÜBA], 2011).

Akademik yazma türleri ile ilgili eğitim, üniversitelerin enstitüleri aracılığıyla verilmektedir. Her enstitü, bilimsel ölçütlere uygun olmak koşuluyla araştırmacılar için farklı tez yazım ölçütleri belirlemektedir. Araştırmacılar tez yazarken özellikle biçimsel noktada bağlı olduğu tez yazma ölçütlerine uygun olarak tezlerini raporlaştırmaktadırlar (Şahin vd., 2013). Enstitünün kendisine göre belirlediği ölçütler dışında tezlerin belli bölümleri ve bu bölümlerin yazımında kabul görmüş genel ölçütleri vardır. Genellikle tezler sırasıyla başlıktan, özetten, anahtar kelimelerden, giriş, yöntem, bulgular, tartışma-sonuç bölümlerinden, önerilerden ve kaynakçadan oluşmaktadır (American Psychological Association [APA], 2015; Aydın, 2015; Aysan, 2016; Can, 2021; Çepni, 2012; Deniz ve Karagöl, 2018; Karakuş ve Karacaoğlan, 2021; Kardaş vd., 2021b; Kardaş, 2021; Kardoğan, 2020; Sevim, 2021; Tiryaki, 2014). Her bölüm yazılırken taşınması gereken ve kabul görmüş genel ölçütleri olduğu unutulmamalıdır. Söz gelimi başlığın taşınması gereken bazı özellikler şunlardır: uygun uzunlukta olma, açık ve anlaşılır olma, çalışmanın içeriğini yansıtmaya, araştırmanın konusunu yansıtmaya vb. özellikler taşınmalıdır (Aydın, 2015; Aysan, 2016; Büyüköztürk vd., 2020; Can, 2021; Güneş ve Çevik, 2016; Karagöl, 2018; Kardaş, 2021; Sevim ve Özdemir Erem, 2012; Sevim, 2021; Şahin vd., 2013; Tiryaki, 2014).

Alan yazımında yer alan tezlerin akademik metin yazma ilkelerine uygun olup olmadığını belirlemeye yönelik çeşitli araştırmalar (Coşkun ve Kan, 2013; Deniz ve Karagöl, 2016; Kan, 2014; Karadağ, 2009; Karagöl, 2018; Sevim ve Özdemir Erem, 2012; Şahin vd., 2013; Tavşancıl vd., 2010; Toprak, 2017; Turan vd., 2018) yapılmıştır. Yapılan detaylı alan yazımı incelemesinin sonucunda bu araştırmaların sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, yazma eğitimi alanında yazılan lisansüstü tezlerin akademik metin yazma ilkelerine uygunluğuna yönelik herhangi bir araştırma bulunamamıştır. Bu nedenle, bu çalışmanın alandaki önemli bir boşluğu dolduracağı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra bu çalışmanın akademik metin yazma ilkelerinin sınırlarının belirlenmesine, akademik yazmada belli bir standardın oluşmasına ve alanda araştırma yapacak olan kişilerin çalışmalarına katkı sağlayabileceğinden dolayı önemlidir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı *yazma eğitimi alanında yazılan tezlerin akademik metin yazma ilkelerine uygun olup olmadığını belirlemektir*. Bu amaç çerçevesinde yazma eğitimi alanında yazılan tezlerin *dil ve anlatım, başlık, özet ve anahtar kelimelerinin; giriş, kuramsal çerçeve, yöntem, bulgular, tartışma ve sonuç bölümlerinin; öneriler ve alıntı sistemlerinin* akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları belirlenmeye çalışılmıştır. Böylelikle alanda yapılacak olan araştırmalara kaynak oluşturabilecek bir bilimsel raporun ortaya çıkarılması hedeflenmiştir.

Sınırlılıklar

1. Tezlere ulaşmak için yapılan alan yazımı taraması Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Tarama Merkezi veri tabanı ile sınırlı tutulmuştur.
2. Gelişmiş tarama bölümünde aynı anda aranacak anahtar kelimeler *Türkçe, beceri ve yazma* ile sınırlı tutulmuştur.
3. Aranacak kelimeler, tez adının *içinde geçsin* şeklinde seçilmiştir. Tezlerin izin durumuna *izinli, grubuna sosyal, diline Türkçe* ve durumuna *onaylandı* seçilerek taranmıştır.

Yöntem

Çalışmanın Modeli

Çalışma nitel araştırma türlerinden biri olan “temel nitel araştırma” desenine göre yürütülmüştür. “Temel nitel araştırma” ise fenomenolojik, gömülü (örtük) teori, öyküsel analiz, eleştirel ya da etnografik vb. nitel çalışma türlerinden birisinin kapsamına girmeyen ama yorumlayıcı bir yaklaşımla yapılan nitel çalışmalardır. Temel nitel araştırmalarda da veriler görüşmeler, gözlemler ya da doküman analizi yoluyla toplanır (Merriam, 2013). Bu çalışmada da lisansüstü tezler akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları yönünden ele alınmış, konu farklı boyutlarıyla incelenmiş, elde edilen veriler yorumlanarak sunulmuştur.

Çalışma Materyali

Yazma eğitimi alanında yazılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları yönünden incelendiği bu çalışmanın materyalini 43’ü yüksek lisans ve 24’ü doktora tezi olmak üzere toplam 67 tez oluşturmaktadır. Söz konusu tezlerin ilki 2005 yılında yazılmışken sonuncusu 2020 yılında yazılmıştır. Çalışmada ulaşılan ve incelenen tezlerin nasıl seçildiği ile ilgili detaylı bilgiler “verilerin toplanması” başlığı altında yer almaktadır. Çalışmada incelenen tez sayılarına ve yüzdelerine aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 1

Çalışmada İncelenen Tezlere İlişkin Bilgiler

Tezlerin türü	Tez çalışmaları													Toplam	
	2005	2006	2007	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	N	%
Yüksek lisans	0	1	0	3	0	2	1	5	4	7	7	9	4	43	35,82
Doktora	1	0	1	3	1	0	4	1	0	2	3	5	3	24	64,18
Toplam	1	1	1	6	1	2	5	6	4	9	10	14	7	67	100

Veri Toplama ve Değerlendirme Aracının Geliştirilmesi

Araştırma verilerinin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen *Tezlerin Akademik Yazma İlkelerine Uygunluğunu Değerlendirme Formu* kullanılmıştır (Ek-1).

Yazma eğitimi alanında yazılan lisansüstü tezlerin akademik metin yazma ilkelerine uygunluğunu incelemek için form geliştirme çalışmalarına başlamadan önce bilimsel araştırmalarda ve özellikle tezlerde hangi temel bölümlerin yer alması ve akademik bir çalışmanın nasıl yapılması gerektiğine ilişkin alan yazını ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Alan yazını incelemesi esnasında akademik yazma ve bilimsel rapor yazma ve değerlendirme ölçütleri ile ilgili birçok çalışmadan yararlanılmıştır (Aktaş ve Uzuner Yurt, 2015; Aydın, 2015; Bahar, 2014; Balcı, 2020; Büyüköztürk vd., 2020; Day, 2005; Deniz ve Karagöl, 2017a; Deniz ve Karagöl, 2017b; Deniz ve Karagöl, 2018; Kan, 2017; Kardoğan, 2020; Polat, 2005; Şahin vd., 2013; Tok, 2012). Bu çalışmaların yanı sıra birçok derginin ve enstitünün yazım ilkeleri ve çeşitli alıntı sistemleri de aynı amaçla incelenmiştir.

Alan yazını incelemelerinden sonra lisansüstü tezlerin akademik metin yazma ilkelerinin uygunluğuna yönelik bir madde havuzu oluşturulmuştur. Araştırmacılar bu maddelerden taslak bir form oluşturmuştur. Söz konusu taslak form, alan uzmanlarının görüş ve önerilerine sunulmuştur. Uzman görüşlerinden alınan dönütler doğrultusunda araştırmacılar ile bir alan uzmanı bir araya gelerek bazı maddeleri çıkarmış, bir kısım maddelerin yerlerinde ve sırasında değişiklikler yapmış ve bazı yeni maddeler de ekleyerek düzenlemiştir. Düzenlenen formla pilot uygulama yapmak amacıyla birkaç tez çalışması incelenmiştir. Pilot uygulamadan sonra forma son hali verilmiştir. Bütün bu işlemlerin sonunda *Tezlerin Akademik Yazma İlkelerine Uygunluğunu Değerlendirme Formu*'nda, araştırmanın amacına hizmet edeceği düşünülen 11 kategori ve bu kategorilerin altında 54 madde yer almıştır. Çalışmada ele alınan tezlerin *akademik metin yazma ilkelerine uygunluk düzeyi* ise üç boyut (*uygun, kısmen uygun, uygun değil*) altında incelenmiştir.

Ayrıca veri toplama sürecinde araştırmacılar da tereddüde yol açan yeni veya sıra dışı durumlar, alan uzmanları ile görüşülerek çözüme kavuşturulmuş, sonrasında veri toplama işlemine devam edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Bu çalışmada veriler, nitel araştırma yönteminin veri toplama türlerinden biri olan *doküman incelemesine* göre toplanmıştır. Nitel veri iyi yapılandırılmış, zengin tanımlamalara ve sürece ilişkin ayrıntılı açıklamalara dayanır (Miles ve Huberman, 2015). Doküman incelemesi ise araştırılması hedeflenen olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizine dayanır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Doküman incelemesi, nitel araştırmalardaki diğer analitik yöntemler gibi anlamı ortaya çıkarmak, anlayış kazanmak ve ampirik bilgiyi geliştirmek için verilerin incelenmesini ve yorumlanmasını gerektirir (Bowen, 2009). Doküman incelemesi, belgesel gözlem ya da belgesel tarama olarak da isimlendirilmektedir (Çepni, 2012). Belgesel tarama, belli bir amaca yönelik olarak kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsar (Karasar, 2012). Bu inceleme türünde araştırmacı öncelikle amacına yönelik kaynakları bulur, dikkatlice okur, gerekli bilgileri not alır ve notlardan yola çıkarak birtakım değerlendirme işlemleri yapar. Bu süreçte dikkat edilmesi gereken en önemli nokta, araştırmacının kaynaklardaki bilgileri, kaynaktan anlatılmak istenilen gibi anlaması ve o şekilde kullanmasıdır. Bu yöntemde daha çok yapılanlardan yola çıkılarak genel eğilimlerin, farklı fikirlerin varlıkları biraz daha netleşmiş olur (Çepni, 2012).

Çalışma sürecinde öncelikle araştırmanın amacı, alt amaçları ve yöntemi belirlenmiştir. Ardından alan yazını taraması yapılarak ulaşılan bilimsel çalışmalar detaylı bir şekilde incelenmiş ve araştırmada ele alınan kavramlara ilişkin teorik bir çerçeve oluşturulmuştur. Daha sonra çalışmanın materyali olarak belirlenen “yazma” konulu tez çalışmalarına ulaşılmaya çalışılmıştır. Bunun için Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Tarama Merkezinin veri tabanı kullanılmıştır. Ancak alanda geçmişten günümüze yazılmış bütün tezlerin incelenmesi zaman, maliyet ve enerji açısından güç olduğundan araştırmanın çalışma materyalinin oluşturulmasında sınırlamaya gidilmiştir. YÖK Tez Merkezi aracılığıyla çalışmanın materyalini oluşturacak tezlerin elde edilmesi sürecinde izlenen yol aşağıda yer alan Şekil 1’de gösterilmiştir:

Şekil 1

Çalışma Materyalinin Elde Edilmesinde İzlenen Yol

Şekil 1’de de görüldüğü üzere Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Tarama Merkezi, tez tarama seçenekleri sunmaktadır. Bu araştırmanın çalışma materyalinin elde edilmesinde gelişmiş tarama seçeneğinden yararlanılmıştır. Gelişmiş tarama bölümünde yeşil oklarla gösterilen aranacak kelimeler bölümüne *Türkçe*, *beceri* ve *yazma* kelimeleri yazılmıştır. Aranacak kelimeler, tez adının *içinde geçsin* şeklinde seçilmiştir. Tezlerin izin durumuna *izinli*, grubuna *sosyal*, diline *Türkçe* ve durumuna *onaylandı* seçilerek taranmıştır. Yapılan tarama sonucunda yazma eğitimi alanında toplam 67 teze ulaşılmıştır. Bunların 43’ü yüksek lisans, 24’ü doktora tezi olarak çalışılmıştır.

Tezlerin belirlenmesi sürecinden sonra söz konusu tezler araştırmanın amacına ve alt amaçlarına uygun bir şekilde ve daha önce geliştirilen *Tezlerin Akademik Yazma İlkelerine Uygunluğunu Değerlendirme Formu* kullanılarak incelenmiştir. Böylece çalışmanın verileri elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada veriler, nitel araştırmanın veri analiz tekniklerinden *betimsel analiz* tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Betimsel analizde elde edilen veriler, önceden belirlenmiş başlıklar altında özetlenir ve yorumlanır. Amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Bu çalışmada betimsel analiz yöntemine uygun bir çerçeve oluşturulmuş ve temalar belirlenmiştir. Temalar belirlenirken formda yer alan kategoriler dikkate alınmıştır. Dolayısıyla bu çalışmanın temaları, yazma eğitimi alanında yazılan tezlerin *dil ve anlatım*, *başlık*, *özet* ve *anahtar kelimelerinin*; *giriş*, *kuramsal çerçeve*, *yöntem*, *bulgular*, *tartışma* ve *sonuç bölümlerinin*; *öneriler* ve *alıntı sistemlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları* şeklinde oluşmuştur. Ardından Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Tarama Merkezi veri tabanında ulaşılan 67

lisansüstü tez, araştırmacılar tarafından geliştirilen *Tezlerin Akademik Yazma İlkelerine Uygunluğunu Değerlendirme Formu*'na göre tek tek incelenmiş ve fişlenmiştir. Elde edilen veriler, önceden belirlenen tematik çerçeveye göre işlenmiştir. Son aşamada ise analiz edilen veriler ilgili temalar altında, tablolar halinde sayı (N) ve yüzdelerle (%) sunulmuş ve yorumlanmıştır.

Güvenirlilik ve Geçerlik

Güvenirlilik ve geçerlik, türüne bakılmaksızın herhangi bir araştırmanın verilerinin toplanması, analiz edilmesi ve yorumlanması ile bulguların sunulması aşamalarını ilgilendiren önemli kaygılardır (Merriam, 2013). Alan yazınında, doküman incelemesinde güvenirlilik ve geçerliğin sağlanması için verilerin inandırıcılığının büyük önem taşıdığı, bunun için verilerin açık ve tutarlı bir şekilde sunulması ve bir başka araştırmacının teyidinin alınması gerektiği önerilmektedir (Cansız Aktaş, 2014). Bu çalışmada da araştırmanın güvenirliliğini ve geçerliğini sağlamak için gerçek bilgilere ulaşılmaya, durum var olduğu şekliyle ve herhangi bir müdahale olmadan yansıtılmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmada güvenirlilik için kodlayıcılar arası uyuma bakılmıştır. Bu amaçla araştırmacılar çalışma materyalinin %10,76'sını oluşturan 7 tez çalışmasını (4 yüksek lisans, 3 doktora tezi) inceleyerek forma kodladıktan sonra aynı tezlerin bağımsız bir kodlayıcı (alan uzmanı) tarafından da incelenerek aynı forma kodlanması sağlanmıştır. Bunun için Miles ve Huberman (1994) tarafından geliştirilen güvenirlilik formülü [$\text{Görüş birliği} / (\text{Görüş birliği} + \text{Görüş ayrılığı}) \times 100$] kullanılmıştır. Bu formülle yapılan işleme göre kodlayıcılar arası uyumun %70'in üzerinde olması, yapılan kodlamanın güvenilir olduğunu gösterir. Uygulanan formül sonucunda ($330/378 \times 100 = 87,30$) güvenirlilik değeri %87,30 çıkmıştır. Böylece çalışmanın güvenirliliğinin yüksek olduğu saptanmıştır. Ardından kalan tezleri araştırmacılar bu çerçevede kodlamaya devam etmiştir.

Çalışmanın geçerliğini sağlamak için ise her aşamada özellikle ihtiyaç durumunda alan uzmanlarının görüşlerine başvurulmuştur. Çalışma materyali belirlenirken ve veri toplama-değerlendirme aracı oluşturulurken araştırmacılar ile alan uzmanları sık sık birlikte çalışmışlardır. İhtiyaç durumunda başka araştırmacılar ve farklı alanlardan uzmanların görüşlerine başvurulmuştur.

Bulgular

Bu bölümde, veri toplama ve değerlendirme aracı olarak kullanılan formun her kategorisi bir tema olarak belirlenmiş ve ayrı bir bulgu olarak ele alınmıştır. Çalışma çerçevesinde 43 yüksek lisans tezi ve 24 doktora tezi incelenmiştir. Elde edilen verilere göre yüksek lisans ve doktora tezleri aynı tabloda ancak ayrı başlıklar halinde yer almaktadır. Tablolar yorumlanırken de bu ayrıma dikkat edilmiştir.

İncelenen tezlerin bir kısmında bazı ilkelerle ilgili bilgilere rastlanmamıştır. Tablolar oluşturulurken söz konusu ilkelerle ilgili bilgilerin yer verildiği tezler *akademik metin yazma ilkelerine uygunluk* yönünden değerlendirilmiş olup sayı (N) ve yüzdelik (%) hesaplaması buna göre yapılmıştır. Örneğin incelenen 43 yüksek lisans tezinin 4'ünde *veri toplama ve değerlendirme aracına* yer verilmemiştir. Bu nedenle ilgili tabloda (Tablo 4) bu bilgi yer almamıştır. Tabloda bu madde için *veri toplama ve değerlendirme aracına* yer veren 39 tez üzerinden sayı (N) ve yüzdelik (%) hesaplaması yapılmıştır.

Yazma Eğitimi Alanında Yazılan Tezlerin Dil ve Anlatımlarının Akademik Metin Yazma İlkelerine Uygunluklarına Yönelik Bulgular

Tablo 2’de yazma eğitimi alanında yazılan tezlerin *dil ve anlatımlarının akademik metin yazma ilkelerine uygunluklarını* gösteren bulgular yer almaktadır.

Tablo 2

Tezlerin Dil ve Anlatımlarının Akademik Metin Yazma İlkelerine Uygunluğu

İlke	Yüksek lisans						Doktora					
	Uygun		Kısmen uygun		Uygun değil		Uygun		Kısmen uygun		Uygun değil	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Araştırmanın akademik dil ve anlatım ölçütlerine uygun olarak yazılmış olması	42	98	1	2	0	0	23	96	1	4	0	0

Tablo 2’de, çalışmada incelenen lisansüstü tezlerin dil ve anlatımlarının akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları sayı ve frekans olarak yer almaktadır. Tezlerin dil ve anlatımlarının akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları tek ilke altında incelenmiştir.

İncelenen 67 tezin dil ve anlatımlarının akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları, *araştırmanın akademik dil ve anlatım ölçütlerine uygun olarak yazılmış olması* ilkesi altında incelenmiştir. Buna göre 43 yüksek lisans tezinden 42’sinin (%98) uygun yazıldığı, 1’inin (%2) ise kısmen uygun yazıldığı tespit edilmiştir. İncelenen 24 doktora tezinden 23’ünün (%96) uygun yazıldığı, 1’inin (%4) ise kısmen uygun yazıldığı belirlenmiştir.

Yazma Eğitimi Alanında Yazılan Tezlerin Başlıklarının Akademik Metin Yazma İlkelerine Uygunluklarına Yönelik Bulgular

Tablo 3’te yazma eğitimi alanında yazılan tezlerin *başlıklarının akademik metin yazma ilkelerine uygunluklarını* gösteren bulgular yer almaktadır.

Tablo 3

Tezlerin Başlıklarının Akademik Metin Yazma İlkelerine Uygunluğu

İlkeler	Yüksek lisans						Doktora					
	Uygun		Kısmen uygun		Uygun değil		Uygun		Kısmen uygun		Uygun değil	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Uygun uzunlukta (en fazla 15 sözcük) olması	35	82	4	9	4	9	22	92	1	4	1	4
Açık ve anlaşılır olması	43	100	0	0	0	0	23	96	1	4	0	0
Çalışmanın amacı/problemi ile örtüşüyor olması	39	91	4	9	0	0	24	100	0	0	0	0
Çalışmanın konusunu yansıtıyor olması	38	88	5	12	0	0	24	100	0	0	0	0
Araştırmanın temelini oluşturan kelimeleri yansıtıyor olması	40	93	3	7	0	0	24	100	0	0	0	0

Tablo 3'te, çalışmada incelenen lisansüstü tezlerin başlıklarının akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları sayı ve frekans olarak yer almaktadır. Tezlerin başlıklarının akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları beş ilke altında incelenmiştir.

İncelenen 43 yüksek lisans tezinin başlıklarının *uygun uzunlukta (en fazla 15 sözcük) olması* ilkesine göre 35'inin (%82) uygun yazıldığı, 4'ünün (%9) kısmen uygun yazıldığı, 4'ünün (%9) ise uygun yazılmadığı; *açık ve anlaşılır olması* ilkesine göre tamamının (%100) uygun yazıldığı; *çalışmanın amacı/problemi ile örtüşüyor olması* ilkesine göre 39'unun (%91) uygun yazıldığı, 4'ünün (%9) kısmen uygun yazıldığı; *çalışmanın konusunu yansıtıyor olması* ilkesine göre 38'inin (%88) uygun yazıldığı, 5'inin (%12) kısmen uygun yazıldığı; *araştırmanın temelini oluşturan kelimeleri yansıtıyor olması* ilkesine göre 40'inin (%93) uygun yazıldığı, 3'ünün (%7) kısmen uygun yazıldığı tespit edilmiştir.

İncelenen 24 doktora tezinin başlıklarının *uygun uzunlukta (en fazla 15 sözcük) olması* ilkesine göre 22'sinin (%92) uygun yazıldığı, 1'inin (%4) kısmen uygun yazıldığı, 1'inin (%4) ise uygun yazılmadığı; *açık ve anlaşılır olması* ilkesine göre 23'ünün (%96) uygun yazıldığı, 1'inin (%4) kısmen uygun yazıldığı; *çalışmanın amacı/problemi ile örtüşüyor olması*, *çalışmanın konusunu yansıtıyor olması* ve *araştırmanın temelini oluşturan kelimeleri yansıtıyor olması* ilkelerine göre ise tamamının (%100) uygun yazıldığı tespit edilmiştir.

Yazma Eğitimi Alanında Yazılan Tezlerin Özetlerinin Akademik Metin Yazma İlkelerine Uygunluklarına Yönelik Bulgular

Tablo 4'te yazma eğitimi alanında yazılan tezlerin *özetlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunluklarını* gösteren bulgular yer almaktadır.

Tablo 4

Tezlerin Özetlerinin Akademik Metin Yazma İlkelerine Uygunluğu

İlkeler	Yüksek lisans						Doktora					
	Uygun		Kısmen uygun		Uygun değil		Uygun		Kısmen uygun		Uygun değil	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Araştırmanın konusu (içeriği) hakkında kısaca bilgi verilmiş olması	43	100	0	0	0	0	23	96	1	4	0	0
Araştırmanın amacı hakkında kısaca bilgi verilmiş olması	43	100	0	0	0	0	23	96	1	4	0	0
Araştırmanın modeli (deseni) hakkında kısaca bilgi verilmiş olması	31	72	4	9	8	19	19	79	2	8	3	13
Çalışma evren-örnekleme/grubu/materyali hakkında kısaca bilgi verilmiş olması	41	96	1	2	1	2	22	92	2	8	0	0
Veri toplama ve değerlendirme araçları hakkında kısaca bilgi verilmiş olması	34	87	0	0	5	13	21	88	1	4	2	8
Veri analiz yöntemi hakkında kısaca bilgi verilmiş olması	34	79	0	0	9	21	18	75	0	0	6	25
Ulaşılan sonuçlar hakkında kısaca bilgi verilmiş olması	40	93	1	2	2	5	23	96	0	0	1	4

Tablo 3'te, çalışmada incelenen lisansüstü tezlerin özetlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları sayı ve frekans olarak yer almaktadır. Tezlerin özetlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları yedi ilke altında incelenmiştir.

İncelenen 43 yüksek lisans tezinin özetlerinin *araştırmanın konusu (içeriği) hakkında kısaca bilgi verilmiş olması* ve *araştırmanın amacı hakkında kısaca bilgi verilmiş olması* ilkelerine göre tamamının (%100) uygun yazıldığı; *araştırmanın modeli (deseni) hakkında kısaca bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 31'inin (%72) uygun yazıldığı, 4'ünün (%9) kısmen uygun yazıldığı, 8'inin (%19) ise uygun yazılmadığı; *çalışma evren-örnekleme/grubu/materyali hakkında kısaca bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 41'inin (%96) uygun yazıldığı, 1'inin (%2) kısmen uygun yazıldığı, 1'inin (%2) ise uygun yazılmadığı; *veri toplama ve değerlendirme araçları hakkında kısaca bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 34'ünün (%87) uygun yazıldığı, 5'inin (%13) uygun yazılmadığı; *veri analiz yöntemi hakkında kısaca bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 34'ünün (%79) uygun yazıldığı, 9'unun (%21) ise uygun yazılmadığı; *ulaşılacak sonuçlar hakkında kısaca bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 40'inin (%93) uygun yazıldığı, 1'inin (%2) kısmen uygun yazıldığı, 2'sinin (%5) ise uygun yazılmadığı tespit edilmiştir.

İncelenen 24 doktora tezinin özetlerinin *araştırmanın konusu (içeriği) hakkında kısaca bilgi verilmiş olması* ve *araştırmanın amacı hakkında kısaca bilgi verilmiş olması* ilkelerine göre 23'ünün (%96) uygun yazıldığı, 1'inin (%4) ise kısmen uygun yazıldığı; *araştırmanın modeli (deseni) hakkında kısaca bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 19'unun (%79) uygun yazıldığı, 2'sinin (%8) kısmen uygun yazıldığı, 3'ünün (%13) ise uygun yazılmadığı; *çalışma evren-örnekleme/grubu/materyali hakkında kısaca bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 22'sinin (%92) uygun yazıldığı, 2'sinin (%8) ise kısmen uygun yazıldığı; *veri toplama ve değerlendirme araçları hakkında kısaca bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 21'inin (%88) uygun yazıldığı, 1'inin (%4) kısmen uygun yazıldığı, 2'sinin (%8) ise uygun yazılmadığı; *veri analiz yöntemi hakkında kısaca bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 18'inin (%75) uygun yazıldığı, 6'sının (%25) ise uygun yazılmadığı; *ulaşılacak sonuçlar hakkında kısaca bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 23'ünün (%96) uygun yazıldığı, 1'inin (%4) ise uygun yazılmadığı tespit edilmiştir.

Yazma Eğitimi Alanında Yazılan Anahtar Kelimelerinin Akademik Metin Yazma İlkelerine Uygunluklarına Yönelik Bulgular

Tablo 5'te yazma eğitimi alanında yazılan tezlerin *anahtar kelimelerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunluklarını* gösteren bulgular yer almaktadır.

Tablo 5

Tezlerin Anahtar Kelimelerinin Akademik Metin Yazma İlkelerine Uygunluğu

İlkeler	Yüksek lisans						Doktora					
	Uygun		Kısmen uygun		Uygun değil		Uygun		Kısmen uygun		Uygun değil	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Yeterli sayıda (en fazla 5 kelime) olması	39	90	2	5	2	5	20	84	2	8	2	8
Araştırma konusuna temel teşkil eden kelimelerden oluşuyor olması	42	98	1	2	0	0	22	92	0	0	2	8

İçerik, başlık ve özetle ilişkili olması	24	56	19	44	0	0	18	75	4	17	2	8
--	----	----	----	----	---	---	----	----	---	----	---	---

Tablo 3'te, çalışmada incelenen lisansüstü tezlerin anahtar kelimelerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları sayı ve frekans olarak yer almaktadır. Tezlerin anahtar kelimelerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları üç ilke altında incelenmiştir.

İncelenen 43 yüksek lisans tezinin anahtar kelimelerinin *yeterli sayıda (en fazla 5 kelime) olması* ilkesine göre 39'unun (%90) uygun yazıldığı, 2'sinin (%5) kısmen uygun yazıldığı, 2'sinin (%5) ise uygun yazılmadığı; *araştırma konusuna temel teşkil eden kelimelerden oluşuyor olması* ilkesine göre 42'sinin (%98) uygun yazıldığı, 1'inin (%2) ise kısmen uygun yazıldığı; *içerik, başlık ve özetle ilişkili olması* ilkesine göre 24'ünün (%56) uygun yazıldığı, 19'unun (%44) ise kısmen uygun yazıldığı tespit edilmiştir.

İncelenen 24 doktora tezinin anahtar kelimelerinin *yeterli sayıda (en fazla 5 kelime) olması* ilkesine göre 20'sinin (%84) uygun yazıldığı, 2'sinin (%8) kısmen uygun yazıldığı, 2'sinin (%8) ise uygun yazılmadığı; *araştırma konusuna temel teşkil eden kelimelerden oluşuyor olması* ilkesine göre 22'sinin (%92) uygun yazıldığı, 2'sinin (%8) ise uygun yazılmadığı; *içerik, başlık ve özetle ilişkili olması* ilkesine göre 18'inin (%75) uygun yazıldığı, 4'ünün (%17) kısmen uygun yazıldığı, 2'sinin (%8) ise uygun yazılmadığı tespit edilmiştir.

Yazma Eğitimi Alanında Yazılan Giriş Bölümlerinin Akademik Metin Yazma İlkelerine Uygunluklarına Yönelik Bulgular

Tablo 6'da yazma eğitimi alanında yazılan tezlerin *giriş bölümlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunluklarını* gösteren bulgular yer almaktadır.

Tablo 6

Tezlerin giriş bölümlerinin Akademik Metin Yazma İlkelerine Uygunluğu

İlkeler	Yüksek lisans						Doktora					
	Uygun		Kısmen uygun		Uygun değil		Uygun		Kısmen uygun		Uygun değil	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Problem durumunun açık ve anlaşılır bir şekilde ortaya konulmuş olması	38	88	5	12	0	0	22	92	2	8	0	0
Araştırma hipotezinin ortaya konulmuş olması	36	84	7	16	0	0	24	100	0	0	0	0
Araştırmanın amacı/problemi (varsa) alt amaçları/problemleri hakkında bilgi verilmiş olması	43	100	0	0	0	0	24	100	0	0	0	0
Araştırmanın önemi hakkında bilgi verilmiş olması	28	65	14	33	1	2	22	92	2	8	0	0
Varsayımlardan (sayıtlardan) söz edilmiş olması	32	75	1	2	10	23	19	79	1	4	4	17
Sınırlılıklardan söz edilmiş olması	39	91	0	0	4	9	23	96	0	0	1	4
Tanımlara yer verilmiş olması	31	72	2	5	10	23	21	85	0	0	3	12

Tablo 6’da, çalışmada incelenen lisansüstü tezlerin giriş bölümlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları sayı ve frekans olarak yer almaktadır. Tezlerin giriş bölümlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları yedi ilke altında incelenmiştir.

İncelenen 43 yüksek lisans tezinin giriş bölümlerinin *problem durumunun açık ve anlaşılır bir şekilde ortaya konulmuş olması* ilkesine göre 38’inin (%88) uygun yazıldığı, 5’inin (%12) ise kısmen uygun yazıldığı; *araştırma hipotezinin ortaya konulmuş olması* ilkesine göre 36’sının (%84) uygun yazıldığı, 7’sinin (%16) ise kısmen uygun yazıldığı; *araştırmanın amacı/problemi (varsa) alt amaçları/problemleri hakkında bilgi verilmiş olması* ilkesine göre tamamının (%100) uygun yazıldığı; *araştırmanın önemi hakkında bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 28’inin (%65) uygun yazıldığı, 14’ünün (%33) kısmen uygun yazıldığı, 1’inin (%2) ise uygun yazılmadığı; *varsayımlardan (sayıtlardan) söz edilmiş olması* ilkesine göre 32’sinin (%75) uygun yazıldığı, 1’inin (%2) kısmen uygun yazıldığı, 10’unun (%23) ise uygun yazılmadığı; *sınırlılıklardan söz edilmiş olması* ilkesine göre 39’unun (%91) uygun yazıldığı, 4’ünün (%9) ise uygun yazılmadığı; *tanımlara yer verilmiş olması* ilkesine göre 31’inin (%72) uygun yazıldığı, 2’sinin (%5) kısmen uygun yazıldığı, 10’unun (%23) ise uygun yazılmadığı tespit edilmiştir.

İncelenen 24 doktora tezinin giriş bölümlerinin *problem durumunun açık ve anlaşılır bir şekilde ortaya konulmuş olması* ilkesine göre 22’sinin (%92) uygun yazıldığı, 2’sinin (%8) ise kısmen uygun yazıldığı; *araştırma hipotezinin ortaya konulmuş olması* ve *araştırmanın amacı/problemi (varsa) alt amaçları/problemleri hakkında bilgi verilmiş olması* ilkelerine göre tamamının (%100) uygun yazıldığı; *araştırmanın önemi hakkında bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 22’sinin (%92) uygun yazıldığı, 2’sinin (%8) ise kısmen uygun yazıldığı; *varsayımlardan (sayıtlardan) söz edilmiş olması* ilkesine göre 19’unun (%79) uygun yazıldığı, 1’inin (%4) kısmen uygun yazıldığı, 4’ünün (%17) ise uygun yazılmadığı; *sınırlılıklardan söz edilmiş olması* ilkesine göre 23’ünün (%96) uygun yazıldığı, 1’inin (%4) ise uygun yazılmadığı; *tanımlara yer verilmiş olması* ilkesine göre 21’inin (%85) uygun yazıldığı, 3’ünün (%12) ise uygun yazılmadığı tespit edilmiştir.

Yazma Eğitimi Alanında Yazılan Kuramsal Çerçeve Bölümlerinin Akademik Metin Yazma İlkelerine Uygunluklarına Yönelik Bulgular

Tablo 7’de yazma eğitimi alanında yazılan tezlerin *kuramsal çerçeve bölümlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunluklarını* gösteren bulgular yer almaktadır.

Tablo 7

Tezlerin Kuramsal Çerçeve Bölümlerinin Akademik Metin Yazma İlkelerine Uygunluğu

İlkeler	Yüksek lisans						Doktora					
	Uygun		Kısmen uygun		Uygun değil		Uygun		Kısmen uygun		Uygun değil	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Kuramsal çerçeve (alan yazını) ile ilgili gerekli bilginin verilmiş olması	43	100	0	0	0	0	24	100	0	0	0	0
Temel ve güncel kaynaklara dayandırılmış olması	43	100	0	0	0	0	24	100	0	0	0	0
Kaynaklara doğrudan (doğrudan alıntı) ulaşılmış olması	29	67	9	21	5	12	15	63	7	29	2	8

Konuyla ilgili benzer çalışmalar hakkında bilgi verilmiş olması	35	81	6	14	2	5	22	92	2	8	0	0
---	----	----	---	----	---	---	----	----	---	---	---	---

Tablo 7’de, çalışmada incelenen lisansüstü tezlerin kuramsal çerçeve bölümlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları sayı ve frekans olarak yer almaktadır. Kuramsal çerçeve bölümlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları dört ilke altında incelenmiştir.

İncelenen 43 yüksek lisans tezinin kuramsal çerçeve bölümlerinin *kuramsal çerçeve (alan yazını) ile ilgili gerekli bilginin verilmiş olması ve temel-güncel kaynaklara dayandırılmış olması* ilkelerine göre tamamının (%100) uygun yazıldığı; *kaynaklara doğrudan (doğrudan alıntı) ulaşılmış olması* ilkesine göre 29’unun (%67) uygun yazıldığı, 9’unun (%21) kısmen uygun yazıldığı, 5’inin (%12) ise uygun yazılmadığı; *konuyla ilgili benzer çalışmalar hakkında bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 35’inin (%81) uygun yazıldığı, 6’sının (%14) kısmen uygun yazıldığı, 2’sinin (%5) ise uygun yazılmadığı tespit edilmiştir.

İncelenen 24 doktora tezinin kuramsal çerçeve bölümlerinin *kuramsal çerçeve (alan yazını) ile ilgili gerekli bilginin verilmiş olması ve temel-güncel kaynaklara dayandırılmış olması* ilkelerine göre tamamının (%100) uygun yazıldığı; *kaynaklara doğrudan (doğrudan alıntı) ulaşılmış olması* ilkesine göre 15’inin (%63) uygun yazıldığı, 7’sinin (%29) kısmen uygun yazıldığı, 2’sinin (%8) ise uygun yazılmadığı; *konuyla ilgili benzer çalışmalar hakkında bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 22’sinin (%92) uygun yazıldığı, 2’sinin (%8) ise kısmen uygun yazıldığı tespit edilmiştir.

Yazma Eğitimi Alanında Yazılan Tezlerin Yöntem Bölümlerinin Akademik Metin Yazma İlkelerine Uygunluklarına Yönelik Bulgular

Tablo 8’de yazma eğitimi alanında yazılan tezlerin *yöntem bölümlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunluklarını* gösteren bulgular yer almaktadır.

Tablo 8

Tezlerin Yöntem Bölümlerinin Akademik Metin Yazma İlkelerine Uygunluğu

İlkeler	Yüksek lisans						Doktora					
	Uygun		Kısmen uygun		Uygun değil		Uygun		Kısmen uygun		Uygun değil	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Araştırmanın yöntemi (nitel/nicel/karma) hakkında bilgi verilmiş olması	14	32	12	28	17	40	9	37	3	13	12	50
Araştırmanın modeli (deseni) hakkında bilgi verilmiş olması	33	77	6	14	4	9	23	96	1	4	0	0
Çalışma evren-örnekleme/grubu/materyali hakkında bilgi verilmiş olması	37	86	6	14	0	0	23	96	1	4	0	0
Deneysel çalışma gruplarının oluşturulma süreci ve şekli hakkında bilgi verilmiş olması	17	85	3	15	0	0	13	100	0	0	0	0
Deneysel çalışma gruplarındaki uygulama süreçleri hakkında bilgi verilmiş olması	20	100	0	0	0	0	13	100	0	0	0	0

Veri toplama ve değerlendirme araçları hakkında bilgi verilmiş olması	33	85	5	13	1	2	23	96	1	4	0	0
Araştırmanın güvenilirliği ve geçerliği hakkında bilgi verilmiş olması	25	58	10	23	8	19	24	100	0	0	0	0
Verilerin toplanma süreci ve tekniği hakkında bilgi verilmiş olması	38	88	3	7	2	5	22	92	2	8	0	0
Verilerin analiz süreci ve tekniği hakkında bilgi verilmiş olması	28	65	11	26	4	9	20	83	4	17	0	0

Tablo 8’de, çalışmada incelenen lisansüstü tezlerin yöntem bölümlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları sayı ve frekans olarak yer almaktadır. Tezlerin yöntem bölümlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları dokuz ilke altında incelenmiştir.

İncelenen 43 yüksek lisans tezinin yöntem bölümlerinin *araştırmanın yöntemi (nitel/nicel/karma) hakkında bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 14’nün (%32) uygun yazıldığı, 12’sinin (%28) kısmen uygun yazıldığı, 17’sinin (%40) ise uygun yazılmadığı; *araştırmanın modeli (deseni) hakkında bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 33’ünün (%77) uygun yazıldığı, 6’sının (%14) kısmen uygun yazıldığı, 4’ünün (%9) ise uygun yazılmadığı; *çalışma evren-örnekleme/grubu/materyali hakkında bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 37’sinin (%86) uygun yazıldığı, 6’sının (%14) ise kısmen uygun yazıldığı; *deneysel çalışma gruplarının oluşturulma süreci ve şekli hakkında bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 17’sinin (%85) uygun yazıldığı, 3’ünün (%15) kısmen uygun yazıldığı; *deneysel çalışma gruplarındaki uygulama süreçleri hakkında bilgi verilmiş olması* ilkesine göre tamamının (%100) uygun yazıldığı; *veri toplama ve değerlendirme araçları hakkında bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 33’ünün (%85) uygun yazıldığı, 5’inin (%13) kısmen uygun yazıldığı, 1’inin (%2) uygun yazılmadığı; *araştırmanın güvenilirliği ve geçerliği hakkında bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 25’inin (%58) uygun yazıldığı, 10’unun (%23) kısmen uygun yazıldığı, 8’inin (%19) ise uygun yazılmadığı; *verilerin toplanma süreci ve tekniği hakkında bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 38’inin (%88) uygun yazıldığı, 3’ünün (%7) kısmen uygun yazıldığı, 2’sinin (%5) ise uygun yazılmadığı; *verilerin analiz süreci ve tekniği hakkında bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 28’inin (%65) uygun yazıldığı, 11’inin (%26) kısmen uygun yazıldığı, 4’unun (%9) ise uygun yazılmadığı tespit edilmiştir.

İncelenen 24 doktora tezinin yöntem bölümlerinin *araştırmanın yöntemi (nitel/nicel/karma) hakkında bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 9’unun (%37) uygun yazıldığı, 3’ünün (%13) kısmen uygun yazıldığı, 12’sinin (%50) ise uygun yazılmadığı; *araştırmanın modeli (deseni) hakkında bilgi verilmiş olması* ve *çalışma evren-örnekleme/grubu/materyali hakkında bilgi verilmiş olması* ilkelerine göre 23’ünün (%96) uygun yazıldığı, 1’inin (%4) ise kısmen uygun yazıldığı; *deneysel çalışma gruplarının oluşturulma süreci ve şekli hakkında bilgi verilmiş olması* ve *deneysel çalışma gruplarındaki uygulama süreçleri hakkında bilgi verilmiş olması* ilkelerine göre tamamının (%100) uygun yazıldığı; *veri toplama ve değerlendirme araçları hakkında bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 23’ünün (%96) uygun yazıldığı, 1’inin (%4) ise kısmen uygun yazıldığı; *araştırmanın güvenilirliği ve geçerliği hakkında bilgi verilmiş olması* ilkesine göre tamamının (%100) uygun yazıldığı; *verilerin toplanma süreci ve tekniği hakkında bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 22’sinin (%92) uygun yazıldığı, 2’sinin (%8) ise kısmen uygun yazıldığı; *verilerin analiz süreci ve tekniği hakkında bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 20’sinin (%83) uygun yazıldığı, 4’ünün (%17) ise kısmen uygun yazıldığı tespit edilmiştir.

Yazma Eğitimi Alanında Yazılan Tezlerin Bulgular Bölümlerinin Akademik Metin Yazma İlkelerine Uygunluklarına Yönelik Bulgular

Tablo 9’da yazma eğitimi alanında yazılan tezlerin *bulgular bölümlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunluklarını* gösteren bulgular yer almaktadır.

Tablo 9

Tezlerin Bulgular Bölümlerinin Akademik Metin Yazma İlkelerine Uygunluğu

İlkeler	Yüksek lisans						Doktora					
	Uygun		Kısmen uygun		Uygun değil		Uygun		Kısmen uygun		Uygun değil	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Çalışmanın amacına/problemine (varsa) alt amaçlarına/problemlerine göre düzenlenmiş olması	29	68	13	30	1	2	20	83	4	17	0	0
Öznel yoruma yer verilmemiş olması	34	79	8	19	1	2	20	83	4	17	0	0
Tartışmaya yer verilmemiş olması	35	82	1	2	7	16	18	75	1	4	5	21
Bulguların resim, tablo, grafik ve şekil gibi görsellerle desteklenmiş olması	41	95	0	0	2	5	24	100	0	0	0	0
Açık ve anlaşılır olması	40	93	2	5	1	2	24	100	0	0	0	0

Tablo 9’da e, çalışmada incelenen lisansüstü tezlerin bulgular bölümlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları sayı ve frekans olarak yer almaktadır. Tezlerin bulgular bölümlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları beş ilke altında incelenmiştir.

İncelenen 43 yüksek lisans tezinin bulgular bölümlerinin *çalışmanın amacına/problemine (varsa) alt amaçlarına/problemlerine göre düzenlenmiş olması* ilkesine göre 29’unun (%68) uygun yazıldığı, 13’ünün (%30) kısmen uygun yazıldığı, 1’inin (%2) ise uygun yazılmadığı; *öznel yoruma yer verilmemiş olması* ilkesine göre 34’ünün (%79) uygun yazıldığı, 8’inin (%19) kısmen uygun yazıldığı, 1’inin (%2) ise uygun yazılmadığı; *tartışmaya yer verilmemiş olması* ilkesine göre 35’inin (%82) uygun yazıldığı, 1’inin (%2) kısmen uygun yazıldığı, 7’sinin (%16) ise uygun yazılmadığı; *bulguların resim, tablo, grafik ve şekil gibi görsellerle desteklenmiş olması* ilkesine göre 41’inin (%95) uygun yazıldığı, 2’sinin (%5) ise uygun yazılmadığı; *açık ve anlaşılır olması* ilkesine göre 40’inin (%93) uygun yazıldığı, 2’sinin (%5) kısmen uygun yazıldığı, 1’inin (%2) ise uygun yazılmadığı tespit edilmiştir.

İncelenen 24 doktora tezinin bulgular bölümlerinin *çalışmanın amacına/problemine (varsa) alt amaçlarına/problemlerine göre düzenlenmiş olması* ve *öznel yoruma yer verilmemiş olması* ilkelerine göre 20’sinin (%83) uygun yazıldığı, 4’ünün (%17) ise kısmen uygun yazıldığı; *tartışmaya yer verilmemiş olması* ilkesine göre 18’inin (%75) uygun yazıldığı, 1’inin (%4) kısmen uygun yazıldığı, 5’inin (%21) ise uygun yazılmadığı; *bulguların resim, tablo, grafik ve şekil gibi görsellerle desteklenmiş olması* ve *açık-anlaşılır olması* ilkelerine göre tamamının (%100) uygun yazıldığı tespit edilmiştir.

Yazma Eğitimi Alanında Yazılan Tezlerin Tartışma ve Sonuç Bölümlerinin Akademik Metin Yazma İlkelerine Uygunluklarına Yönelik Bulgular

Tablo 10'da yazma eğitimi alanında yazılan tezlerin *tartışma ve sonuç bölümlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunluklarını* gösteren bulgular yer almaktadır.

Tablo 10

Tezlerin Tartışma ve Sonuç Bölümlerinin Akademik Metin Yazma İlkelerine Uygunluğu

İlkeler	Yüksek lisans						Doktora					
	Uygun		Kısmen uygun		Uygun değil		Uygun		Kısmen uygun		Uygun değil	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Bulgulardan hareketle yazılmış olması	41	96	1	2	1	2	24	100	0	0	0	0
Amaç, kapsam ve bulgularla uyumlu bir şekilde yorumlanmış olması	41	96	1	2	1	2	24	100	0	0	0	0
Hipotezin desteklenip desteklenmediğinin tartışılmış olması	40	93	2	5	1	2	24	100	0	0	0	0
Senteze gidilmiş olması	41	96	1	2	1	2	23	96	1	4	0	0
Açık ve anlaşılır olması	41	95	2	5	0	0	23	96	1	4	0	0
Araştırma bulgularının ilgili alan yazını ile karşılaştırılıp yorumlanmış olması	27	82	6	18	0	0	15	79	4	21	0	0
Alan yazınındaki örtüşen sonuçlar hakkında bilgi verilmiş olması	27	82	6	18	0	0	15	79	4	21	0	0
Alan yazınındaki örtüşmeyen sonuçlar hakkında bilgi verilmiş olması	1	11	3	33	5	56	4	50	0	0	4	50
Tartışma için başvurulan kaynakların güncel olması	31	94	2	6	0	0	18	95	1	5	0	0

Tablo 10'da, çalışmada incelenen lisansüstü tezlerin tartışma ve sonuç bölümlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları sayı ve frekans olarak yer almaktadır. Tezlerin tartışma ve sonuç bölümlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları dokuz ilke altında incelenmiştir.

İncelenen 43 yüksek lisans tezinin tartışma ve sonuç bölümlerinin *bulgulardan hareketle yazılmış olması* ve *amaç, kapsam ve bulgularla uyumlu bir şekilde yorumlanmış olması* ilkelerine göre 41'inin (%96) uygun yazıldığı, 1'inin (%2) kısmen uygun yazıldığı, 1'inin (%2) ise uygun yazılmadığı; *hipotezin desteklenip desteklenmediğinin tartışılmış olması* ilkesine göre 40'inin (%93) uygun yazıldığı, 2'sinin (%5) kısmen uygun yazıldığı, 1'inin (%2) ise uygun yazılmadığı; *senteze gidilmiş olması* ilkesine göre 41'inin (%96) uygun yazıldığı, 1'inin (%2) kısmen uygun yazıldığı, 1'inin (%2) ise uygun yazılmadığı; *açık ve anlaşılır olması* ilkesine göre 41'inin (%95) uygun yazıldığı, 2'inin (%5) ise kısmen uygun yazıldığı; *araştırma bulgularının ilgili alan yazını ile karşılaştırılıp yorumlanmış olması* ve *alan yazınındaki örtüşen sonuçlar hakkında bilgi verilmiş olması* ilkelerine göre 27'sinin (%82) uygun yazıldığı, 6'sının (%18) kısmen uygun yazıldığı; *alan yazınındaki örtüşmeyen sonuçlar hakkında bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 1'inin (%11) uygun yazıldığı, 3'ünün (%33) kısmen uygun yazıldığı, 5'inin (%56) uygun yazılmadığı; *tartışma için*

başvurulan kaynakların güncel olması ilkesine göre 31'inin (%94) uygun yazıldığı, 2'sinin (%6) kısmen uygun yazıldığı tespit edilmiştir.

İncelenen 24 doktora tezinin tartışma ve sonuç bölümlerinin *bulgulardan hareketle yazılmış olması; amaç, kapsam ve bulgularla uyumlu bir şekilde yorumlanmış olması ve hipotezin desteklenip desteklenmediğinin tartışılmış olması* ilkelerine göre tamamının (%100) uygun yazıldığı; *senteze gidilmiş olması ve açık-anlaşılır olması* ilkelerine göre 23'ünün (%96) uygun yazıldığı, 1'inin (%4) ise kısmen uygun yazıldığı; *araştırma bulgularının ilgili alan yazını ile karşılaştırılıp yorumlanmış olması ve alan yazınındaki örtüşen sonuçlar hakkında bilgi verilmiş olması* ilkelerine göre 15'inin (%79) uygun yazıldığı, 4'ünün (%21) kısmen uygun yazıldığı; *alan yazınındaki örtüşmeyen sonuçlar hakkında bilgi verilmiş olması* ilkesine göre 4'ünün (%50) uygun yazıldığı, 4'ünün (%50) ise uygun yazılmadığı; *tartışma için başvurulan kaynakların güncel olması* ilkesine göre 18'inin (%95) uygun yazıldığı, 1'inin (%5) kısmen uygun yazıldığı tespit edilmiştir.

Yazma Eğitimi Alanında Yazılan Tezlerin Önerilerinin Akademik Metin Yazma İlkelerine Uygunluklarına Yönelik Bulgular

Tablo 11'de yazma eğitimi alanında yazılan tezlerin *önerilerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunluklarını* gösteren bulgular yer almaktadır.

Tablo 11

Tezlerin Önerilerinin Akademik Metin Yazma İlkelerine Uygunluğu

İlkeler	Yüksek lisans						Doktora					
	Uygun		Kısmen uygun		Uygun değil		Uygun		Kısmen uygun		Uygun değil	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ulaşılan sonuçlardan hareketle yazılmış olması	42	98	0	0	1	02	24	100	0	0	0	0
Çalışmanın ilgili olduğu kurum, kuruluş ve kişilere yönelik olması	43	100	0	0	0	0	24	100	0	0	0	0
Çalışma konusuyla ilgili araştırmaların geliştirilmesine katkıda bulunacak yönde olması	28	65	0	0	15	35	22	92	1	4	1	4

Tablo 11'de, çalışmada incelenen lisansüstü tezlerin önerilerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları sayı ve frekans olarak yer almaktadır. Tezlerin önerilerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları üç ilke altında incelenmiştir.

İncelenen 43 yüksek lisans tezinin önerilerinin *ulaşılan sonuçlardan hareketle yazılmış olması* ilkesine göre 42'sinin (%98) uygun yazıldığı, 1'inin (%2) ise uygun yazılmadığı; *çalışmanın ilgili olduğu kurum, kuruluş ve kişilere yönelik olması* ilkesine göre tamamının (%100) uygun yazıldığı *çalışma konusuyla ilgili araştırmaların geliştirilmesine katkıda bulunacak yönde olması* ilkesine göre 28'inin (%65) uygun yazıldığı, 15'inin (%35) ise uygun yazılmadığı tespit edilmiştir.

İncelenen 24 doktora tezinin önerilerinin ulaşılan sonuçlardan hareketle yazılmış olması ve çalışmanın ilgili olduğu kurum, kuruluş ve kişilere yönelik olması ilkelerine göre tamamının (%100) uygun yazıldığı; çalışma konusuyla ilgili araştırmaların geliştirilmesine katkıda bulunacak yönde olması ilkesine göre 22'sinin (%92) uygun yazıldığı, 1'inin (%4) kısmen uygun yazıldığı 1'inin (%4) ise uygun yazılmadığı tespit edilmiştir.

Yazma Eğitimi Alanında Yazılan Tezlerin Alıntı Sistemlerinin Akademik Metin Yazma İlkelerine Uygunluklarına Yönelik Bulgular

Tablo 12'de yazma eğitimi alanında yazılan tezlerin alıntı sistemlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunluklarını gösteren bulgular yer almaktadır.

Tablo 12

Tezlerin Alıntı Sistemlerinin Akademik Metin Yazma İlkelerine Uygunluğu

İlke	Yüksek lisans						Doktora					
	Uygun		Kısmen uygun		Uygun değil		Uygun		Kısmen uygun		Uygun değil	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Metin içi atıfların ve kaynakçada belirtilen kaynakların bütünlük sağlayacak şekilde (aynı tarzda) verilmiş olması	34	79	9	21	0	0	20	83	4	17	0	0

Tablo 12'de, çalışmada incelenen lisansüstü tezlerin alıntı sistemlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları sayı ve frekans olarak yer almaktadır. Tezlerin alıntı sistemlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları tek ilke altında incelenmiştir.

İncelenen 67 lisansüstü tezinin dil ve anlatımlarının akademik metin yazma ilkelerine uygunlukları, *metin içi atıfların ve kaynakçada belirtilen kaynakların bütünlük sağlayacak şekilde (aynı tarzda) verilmiş olması* ilkesi altında incelenmiştir. Söz konusu bu ilkeye göre 43 yüksek lisans tezinden 34'ünün (%79) uygun yazıldığı, 9'unun (%21) ise kısmen uygun yazıldığı tespit edilmiştir. İncelenen 24 doktora tezinden 20'sinin (%83) uygun yazıldığı, 4'ünün (%17) ise kısmen uygun yazıldığı belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Bu bölümde çalışmanın bulgularından hareketle elde edilen sonuçlarla alan yazınındaki benzer araştırmaların sonuçları karşılaştırılarak tartışılmıştır. Tartışma ve sonuç bölümü, araştırmanın alt amaçlarına göre düzenlenmiştir. Çalışmanın sonuçlarından hareketle elde edilen öneriler ise tartışma ve sonuçtan hemen sonra ayrı bir başlık olarak verilmiştir.

İncelenen lisansüstü tezlerin *araştırmanın akademik dil ve anlatım ölçütlerine uygun olarak yazılmış olması* ilkesi açısından uygun yazıldıkları görülmektedir. Yapılan lisansüstü tezlerin dil ve anlatım açısından uygun yazılmış olması akademik yazma açısından olumlu bir durumdur.

İncelenen lisansüstü tezlerinin başlıklarının *uygun uzunlukta (en fazla 15 sözcük) olması, açık-anlaşılır olması, çalışmanın amacı/problemi ile örtüşüyor olması, çalışmanın konusunu yansıtır olması ve araştırmanın temelinin oluşturan kelimeleri yansıtır olması* ilkeleri açısından uygun yazıldıkları görülmektedir. Çalışmanın bu sonuçlarıyla benzer şekilde yapılan araştırmaların

sonuçları örtüşmektedir. Lisansüstü tezlere yönelik yapılan araştırmalarda başlıklarda kelime sayısı aralığı olarak en çok 6-15 kelimenin tercih edildiği (Deniz ve Karagöl, 2016; Karagöl, 2018; Sevim ve Özdemir Erem, 2012; Turan vd., 2018), başlıkların büyük bir kısmının içerikle uyumlu olduğu (Şahin vd., 2013) belirtilmiştir. Başlıkların yazımında herhangi bir sorunun olmaması akademik yazma açısından olumlu bir durumdur.

İncelenen lisansüstü tezlerin özetlerinin *araştırmanın konusu (içeriği) hakkında kısaca bilgi verilmiş olması, araştırmanın amacı hakkında kısaca bilgi verilmiş olması, çalışma evren-örneklemi/grubu/materyali hakkında kısaca bilgi verilmiş olması, veri toplama ve değerlendirme araçları hakkında kısaca bilgi verilmiş olması ve ulaşılan sonuçlar hakkında kısaca bilgi verilmiş olması* ilkeleri açısından uygun yazıldıkları görülürken *araştırmanın modeli (deseni) hakkında kısaca bilgi verilmiş olması ve veri analiz yöntemi hakkında kısaca bilgi verilmiş olması* ilkeleri açısından uygun yazıldıkları fakat uygunluklarının yüksek düzeyde olmadığı görülmektedir. Lisansüstü tezlere yönelik yapılan araştırmalara göre tezlerin özetlerinde amaç (Coşkun ve Kan, 2013; Karagöl, 2018; Sevim ve Özdemir Erem, 2012; Turan vd., 2018), çalışma evren-örneklemi/grubu/materyali (Karagöl, 2018; Turan vd., 2018) ve sonuç bilgisine (Coşkun ve Kan, 2013; Karagöl, 2018; Turan vd., 2018) yeterince yer verildiği belirtilmişken araştırmanın yöntem/desen/model (Coşkun ve Kan, 2013; Karagöl, 2018; Sevim ve Özdemir Erem, 2012; Tavşancıl vd., 2010) ve veri analizi bilgisine (Coşkun ve Kan, 2013; Karagöl, 2018; Sevim ve Özdemir Erem, 2012; Tavşancıl vd., 2010; Turan vd., 2018) yeterli düzeyde yer verilmediği belirtilmiştir. Çalışmanın bu sonuçlarıyla yukarıdaki araştırmaların sonuçları genel anlamda örtüşüyorken aşağıdaki araştırmaların sonuçları örtüşmemektedir. Örtüşmeyen sonuçlara göre tezlerin özetlerinde çalışma evren-örneklemi/grubu/materyali (Coşkun ve Kan, 2013; Sevim ve Özdemir Erem, 2012), veri toplama (Coşkun ve Kan, 2013; Sevim ve Özdemir Erem, 2012; Tavşancıl vd., 2010; Turan vd., 2018) ve sonuç bilgisine (Tavşancıl vd., 2010) yeterince yer verilmediği belirtilmiştir. Çalışmanın bu sonuçlarıyla alan yazınındaki bazı araştırmaların sonuçlarının örtüşmemesi, çalışma materyallerinin farklı olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Özetlerde yöntem ile ilgili ilkelerin uygunluk düzeylerinin, diğer ilkelerin uygunluk düzeylerine göre zayıf kaldığı görülmektedir. Özetlerin, yöntem ile ilgili ilkeler açısından yüksek uygunluk göstermemeleri akademik yazma açısından hem dikkat çekici hem de olumsuz bir durumdur. Bu durum, araştırmacıların bu bölümde gereken ilkeler konusunda mutabık olmamasından (Karagöl, 2018) veya yöntem bilgilerinin zayıf olmasından kaynaklanıyor olabilir (Coşkun ve Kan, 2013). Kan ve Gedik'in (2016) Türkçe eğitimi alanında yüksek lisans tezini tamamlayan katılımcılarla yaptığı araştırmanın sonuçları, bu kanıyı destekler niteliktedir. Katılımcılar, özeti yazarken çeşitli zorluklar yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

İncelenen lisansüstü tezlerin anahtar kelimelerinin *yeterli sayıda (en fazla 5 kelime) olması ve araştırma konusuna temel teşkil eden kelimelerden oluşuyor olması* ilkeleri açısından uygun yazıldıkları görülürken *içerik, başlık ve özetle ilişkili olması* ilkesi açısından uygun yazıldıkları fakat uygunluklarının yüksek düzeyde olmadığı görülmektedir. Çalışmanın bu sonuçlarıyla benzer şekilde yapılan araştırmaların sonuçları örtüşmektedir. Lisansüstü tezlere yönelik yapılan araştırmalara göre tezlerin neredeyse tamamının 1-5 arası anahtar kelimeyle yazıldığı (Karagöl, 2018; Turan vd., 2018), anahtar kelimelerinin konuyu yansıtan ve en sık tekrarlanan kavramlardan seçildiği (Karagöl, 2018) ve büyük bir kısmının özetlerinde anahtar kelimelerin kullanıldığı (Karagöl, 2018; Tavşancıl vd., 2010) belirtilmiştir.

İncelenen yüksek lisans tezlerinin giriş bölümlerinin *problem durumunun açık ve anlaşılır bir şekilde ortaya konulmuş olması, araştırma hipotezinin ortaya konulmuş olması, araştırmanın amacı/problemi (varsa) alt amaçları/problemleri hakkında bilgi verilmiş olması, varsayımlardan (sayıtlardan) söz edilmiş olması ve sınırlılıklardan söz edilmiş olması* ilkeleri açısından uygun yazıldıkları görülürken *araştırmanın önemi hakkında bilgi verilmiş olması ve tanımlara yer verilmiş olması* ilkeleri açısından uygun yazıldıkları fakat uygunluklarının yüksek düzeyde olmadığı görülmektedir. Doktora tezlerinin ise yukarıda sözü edilen giriş bölümü ilkelerinin tamamına göre uygun yazıldıkları tespit edilmiştir. Doktora tezlerinin problem durumlarının akademik yazma açısından uygun yazılmaları olumlu bir durumken yüksek lisans tezlerinin problem durumlarının bazı ilkeler açısından yüksek uygunluk göstermemesi dikkat çekici bir durumdur. Lisansüstü tezlere yönelik araştırmalara göre tezlerin büyük bir kısmında problem durumunun açık ve net bir şekilde ortaya konulduğu (Karagöl, 2018; Şahin vd., 2013), çoğunda araştırmanın amacı hakkında yeterli bilgiye yer verildiği (Şahin vd., 2013), büyük bir kısmında varsayıma (sayılıya) yer verildiği (Karagöl, 2018), neredeyse tamamında sınırlılıklara yer verildiği (Karagöl 2018), büyük bir kısmında sınırlılıklarının nitelik ve ifade olarak uygun olduğu (Tavşancıl vd., 2010), neredeyse yarısında araştırmanın önemine yer verildiği (Şahin vd., 2013), büyük bir kısmında tanımlara yer verildiği (Karagöl, 2018) ve verilen tanımların büyük bir kısmının işlevsel olduğu (Tavşancıl vd., 2010) belirtilmiştir. Çalışmanın bu sonuçlarıyla yukarıdaki araştırmaların sonuçları genel anlamda örtüşüyorken aşağıdaki araştırmaların sonuçları örtüşmemektedir. Örtüşmeyen sonuçlara göre tezlerin büyük bir kısmının problem durumunda varsayımlar (sayılılar), sınırlılıklar ve tanımlar (Karadağ, 2009) kısmının yazımının yetersiz olduğu fakat tezlerin neredeyse tamamında öneme yer verildiği (Karagöl, 2018) belirtilmiştir. Araştırma sonuçlarının örtüşmemesi, çalışma materyallerinin farklı olmasından kaynaklanıyor olabilir.

İncelenen lisansüstü tezlerin kuramsal çerçeve bölümlerinin *kuramsal çerçeve (alan yazını) ile ilgili gerekli bilginin verilmiş olması, temel-güncel kaynaklara dayandırılmış olması ve konuyla ilgili benzer çalışmalar hakkında bilgi verilmiş olması* ilkeleri açısından uygun yazıldıkları görülürken *kaynaklara doğrudan (doğrudan alıntı) ulaşılmış olması* ilkesi açısından uygun yazıldıkları fakat uygunluklarının yüksek düzeyde olmadığı görülmektedir. Çalışmanın bu sonuçlarıyla Şahin vd.nin (2013) benzer şekilde yaptıkları araştırmanın sonuçları genel anlamda örtüşmektedir. Şahin vd. (2013) lisansüstü tezlere yönelik yaptıkları çalışmada, tezlerin büyük bir kısmının kuramsal çerçevelerinde ilgili araştırmalara yer verildiğini belirtmişlerdir.

İncelenen lisansüstü tezlerin yöntem bölümlerinin *araştırmanın modeli (deseni) hakkında bilgi verilmiş olması, çalışma evren-örnekleme/grubu/materyali hakkında bilgi verilmiş olması, deneysel çalışma gruplarının oluşturulma süreci ve şekli hakkında bilgi verilmiş olması, deneysel çalışma gruplarındaki uygulama süreçleri hakkında bilgi verilmiş olması, veri toplama ve değerlendirme araçları hakkında bilgi verilmiş olması ve verilerin toplanma süreci-tekniği hakkında bilgi verilmiş olması* ilkeleri açısından uygun yazıldıkları görülürken *araştırmanın yöntemi (nitel/nicel/karma) hakkında bilgi verilmiş olması* ilkesi açısından uygun yazılmadıkları görülmektedir. Bununla birlikte doktora tezlerinin yöntem bölümlerinin *verilerin analiz süreci-tekniği hakkında bilgi verilmiş olması ve araştırmanın güvenilirliği-geçerliliği hakkında bilgi verilmiş olması* ilkeleri açısından uygun yazıldıkları görülürken yüksek lisans tezlerinin yöntem bölümlerinin bu iki ilke açısından uygun yazıldıkları fakat uygunluklarının yüksek düzeyde olmadığı görülmektedir. Lisansüstü tezlere yönelik yapılan araştırmalara göre tezlerin yöntem bölümlerinin çoğunda araştırmanın modelinin açıkça ifade edildiği (Karagöl, 2018), çoğunda çalışma materyali/çalışma grubu/evren ve örnekleme hakkında yeterli bilgiye yer verildiği (Şahin

vd., 2013; Karagöl, 2018), yarısından fazlasında veri toplama ve değerlendirme aracıyla ilgili bilgilere yer verildiği (Kan, 2014; Şahin vd., 2013; Tavşancıl vd., 2010), yöntem bölümlerinin neredeyse tamamında veri toplama aracı ve veri toplama tekniği hakkındaki bilgilere yer verildiği (Karagöl, 2018), yöntem bölümlerinin çoğunda veri analizi yöntemi hakkında yeterli bilgiye yer verildiği (Kan, 2014; Karagöl, 2018; Şahin vd., 2013) ve yarısından fazlasında ise güvenilirlik-geçerlik ile ilgili bilgilere yer verildiği (Karagöl, 2018) belirtilmiştir. Çalışmanın bu sonuçlarıyla yukarıdaki araştırmaların sonuçları genel anlamda örtüşüyorken aşağıdaki araştırmaların sonuçları örtüşmemektedir. Bu sonuçlara göre tezlerin yöntem bölümlerinin araştırmanın modeli hakkında, evren-örneklem/çalışma grubu hakkında, verilerin toplanması hakkında, veri analizi hakkında (Karadağ, 2009), güvenilirlik ve geçerlik hakkında (Şahin vd., 2013; Tavşancıl vd., 2010) ve yapılan ölçme işlemlerinin niteliği hakkında verilen bilgilerin yetersiz olduğu (Şahin vd., 2013; Tavşancıl vd., 2010) belirtilmiştir. Araştırma sonuçlarının örtüşmemesi, alan farkından kaynaklanıyor olabilir. Bunun yanı sıra tezlerin yöntem bölümlerinin bazı ilkeler açısından uygunluklarının yüksek olmaması dikkat çekici bir durumken bir ilke açısından uygun yazılmamış olması olumsuz bir durumdur.

İncelenen lisansüstü tezlerin bulgular bölümlerinin *öznel yoruma yer verilmemiş olması; tartışmaya yer verilmemiş olması; bulguların resim, tablo, grafik ve şekil gibi görsellerle desteklenmiş olması ve açık-anlaşılır olması* ilkeleri açısından uygun yazıldıkları görülmektedir. Bununla birlikte doktora tezlerinin bulgular bölümlerinin *çalışmanın amacına/problemine (varsa) alt amaçlarına/problemlerine göre düzenlenmiş olması* ilkesi açısından uygun yazıldıkları görülürken yüksek lisans tezlerinin bulgular bölümlerinin bu ilke açısından uygun yazıldıkları fakat uygunluklarının yüksek düzeyde olmadığı görülmektedir. Çalışmanın bu sonuçlarıyla diğer araştırmaların sonuçları örtüşmektedir. Lisansüstü tezlere yönelik araştırmalara göre tezlerin tamamının bulgularında tabloların kullanıldığı (Karagöl, 2018) ve büyük bir kısmının bulgular bölümlerinin amaç ve alt amaç sırasına göre düzenlendiği (Karagöl, 2018; Tavşancıl vd., 2010) belirtilmiştir.

İncelenen lisansüstü tezlerin tartışma ve sonuç bölümlerinin *bulgulardan hareketle yazılmış olması; amaç, kapsam ve bulgularla uyumlu bir şekilde yorumlanmış olması; hipotezin desteklenip desteklenmediğinin tartışılmış olması; senteze gidilmiş olması; açık-anlaşılır olması; araştırma bulgularının ilgili alan yazını ile karşılaştırılıp yorumlanmış olması; alan yazınındaki örtüşen sonuçlar hakkında bilgi verilmiş olması ve tartışma için başvuru kaynakların güncel olması* ilkeleri açısından uygun yazıldıkları görülürken *alan yazınındaki örtüşmeyen sonuçlar hakkında bilgi verilmiş olması* ilkesi açısından uygun yazılmadıkları görülmektedir. Lisansüstü tezlere yönelik araştırmalara göre tezlerin büyük bir kısmının tartışma ve sonuç bölümlerinin bulgularla ilişkili olarak yazıldığı (Şahin vd., 2013) ve büyük bir kısmının sonuçlarının alan yazınındaki diğer araştırmalarla tartışıldığı (Karagöl, 2018) belirtilmiştir. Çalışmanın bu sonuçları, yukarıdaki araştırmaların sonuçlarıyla genel anlamda örtüşüyorken aşağıdaki araştırmaların sonuçlarıyla örtüşmemektedir. Örtüşmeyen bu sonuçlara göre tezlerin sonuçlarıyla alan yazınındaki diğer araştırmaların sonuçlarının yeterince tartışılmadığı (Kan, 2014; Karadağ, 2009) ve çoğunun sonuçlarında sentez düzeyinde olan genel sonuçlara yer verilmediği (Karagöl, 2018) belirtilmiştir.

İncelenen lisansüstü tezlerin önerilerinin *ulaşılabilir sonuçlardan hareketle yazılmış olması ve çalışmanın ilgili olduğu kurum, kuruluş ve kişilere yönelik olması* ilkeleri açısından uygun yazıldıkları görülmektedir. Bununla birlikte doktora tezlerinin önerilerinin *çalışma konusuyula ilgili araştırmaların geliştirilmesine katkıda bulunacak yönde olması* ilkesi açısından uygun yazıldıkları görülürken yüksek lisans tezlerinin önerilerinin bu ilke açısından uygun yazıldıkları fakat

uygunluklarının yüksek düzeyde olmadığı görülmektedir. Çalışmanın bu sonuçlarıyla benzer şekilde yapılan diğer araştırmaların sonuçları örtüşmektedir. Lisansüstü tezlere yönelik araştırmalara göre tezlerin çoğunda yer alan önerilerin bulgularla uyumlu (Karagöl, 2018; Şahin vd., 2013; Tavşancıl vd., 2010) ve çoğunda önerilerin uygulamaya yönelik olduğu (Karadağ, 2009; Karagöl, 2018; Tavşancıl vd., 2010) belirtilmiştir. Bununla birlikte tezlerin yarısından fazlasında ilerde yapılacak araştırmalara yönelik önerilere yer verildiği (Kan, 2014; Karadağ, 2009; Karagöl, 2018; Tavşancıl vd., 2010) belirtilmiştir.

İncelenen yüksek lisans ve doktora tezlerinin alıntı sistemlerinin *metin içi atıfların ve kaynakçada belirtilen kaynakların bütünlük sağlayacak şekilde (aynı tarzda) verilmiş olması* ilkesi açısından uygun yazıldıkları görülmektedir. Tezlerin alıntı sistemlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygun yazılmış olmaları olumlu bir sonuçtur.

Sonuç olarak, incelenen doktora tezlerinin akademik metin yazma ilkelerine uygunluk düzeylerinin yüksek lisans tezlerinin uygunluk düzeylerinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırmacıların hem yüksek lisans hem de doktora tezlerini *dil ve anlatım, başlık, özet ve anahtar kelimelerini; giriş, kuramsal çerçeve, bulgular* bölümlerini; *öneriler ve alıntı sistemlerini* hazırlamada yetkin oldukları ve bu bölümleri büyük oranda akademik metin yazma ilkelerine uygun yazdıkları görülmüştür. Araştırmacıların, tezlerini, *dil ve anlatım* yönünden de akademik metin yazma ilkelerine uygun yazdıkları belirlenmiştir. Buna karşın *yöntem ve tartışma ve sonuç* bölümlerini akademik metin yazma ilkelerinin çoğuna göre uygun yazarken bazı ilkelere göre yeterince uygun yazmadıkları tespit edilmiştir.

Öneriler

- Yazma eğitimi alanında yazılan tezlerin akademik metin yazma ilkelerine uygunluğuna yönelik yapılan bu çalışmadan hareketle araştırmacıların akademik yazma konusunda bazı eksikliklerin olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle araştırmacıların akademik yazma becerilerini geliştirmek amacıyla üniversitelerin lisans ve lisansüstü programlarına akademik yazma ile ilgili gerekli derslerin konulması ve bu derslerin uygulamalı bir şekilde işlenmesi sağlanmalıdır.
- Araştırmacıların özellikle tezlerin yöntem bölümlerinin yazarken problemler yaşadıkları tespit edilmiştir. Bundan hareketle araştırmacıların yöntem bilgilerini geliştirmek için bilimsel araştırma yöntemleri ile ilgili derslere daha fazla ağırlık verilmeli ve bu dersler işlenirken daha fazla uygulama yapılması sağlanmalıdır.
- Bu çalışmada incelenen tezler, yazma eğitimi alanında yazılan tezlerle sınırlı tutulmuştur. Farklı alanlarda yazılan makale, tez ve tam metin bildirilerin de akademik metin yazma ilkeleri açısından incelenmesi akademik yazmanın geliştirilmesi için faydalı olacaktır.

Etik Kurul İzin Bilgisi: Bu çalışma doküman incelemesine dayalı bir çalışma olduğundan etik kurul onayı gerekmemektedir.

Yazar Çıkar Çatışması Bilgisi: Bu çalışmada çıkar çatışması yoktur ve finansman desteği alınmamıştır.

Yazar Katkısı: Yazarlar makaleye eşit katkı sağlamış olduklarını beyan ederler.

Kaynakça

- Aktaş, E., & Uzuner Yurt, S. (2015). Türkçe eğitimi alanındaki makale özetlerine yönelik bir içerik analizi. *Turkish Studies*, 10(7), 73-96. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8121>
- APA Publication Manual. (2015). *Amerikan Psikoloji Derneği yayım kılavuzu* (E. Karadağ, Çev.). Kaknüs Yayınları.
- Aydın, G. (2015). *Türk dili ve edebiyatı hizmet öncesi öğretmen eğitiminde yansıtıcı öğretim uygulamalarının akademik yazma becerilerine etkisi* (Tez No: 418238) [Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Tezleri.
- Ayşan, E. (2016). *Bilimsel makale ve tez yazımı*. Nobel Tıp Kitapevleri Yayınları.
- Bahar, M. A. (2014). Lisansüstü eğitimde akademik yazma ve önemi. *International Journal of Language Academy*, 2(4), 209-233. <http://dx.doi.org/10.18033/ijla.150>
- Balcı, A. (2020). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler*. Pegem Akademi Yayınları.
- Başkan, A. (2021). Akademik metinlerde tanım, kavram ve terimlerden yararlanma. M. N. Kardaş & R. Koç (Ed.), *Türk dili 2 akademik yazma eğitimi içinde* (s. 17-34). Pegem Akademi Yayınları.
- Bayat, N. (2014). Öğretmen adaylarının eleştirel düşünme düzeyleri ile akademik yazma başarıları arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim*, 39(173), 155-168. <https://eb.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/2333/690>
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40. <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.3316/qrj0902027/full/pdf>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayınları.
- Can, F. (2021). Akademik metinlerin biçimsel özellikleri. M. N. Kardaş & R. Koç (Ed.), *Türk dili 2 akademik yazma eğitimi içinde* (s. 69-86). Pegem Akademi Yayınları.
- Cansız Aktaş, M. (2014). Nitel veri toplama araçları. M. Metin (Ed.), *Kuramdan uygulamaya eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (s. 337-371). Pegem Akademi Yayınları.
- Coşkun, E. & Kan, O. (2013). Lisansüstü tezlere ait özet metinlerinin yazım tekniği bakımından değerlendirilmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9(4), 299-313. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/63373>
- Çepni, S. (2012). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Celepler Matbaacılık Yayınları.
- Day, R. A. (2005). *Bilimsel bir makale nasıl yazılır ve yayımlanır?* (G. Aşkar Altay, Çev.). TÜBİTAK Yayınları.
- Deniz, K., & Karagöl, E. (2016). Eğitim bilimleri alanındaki lisansüstü tez başlıklarının kelime sayısı ve söz dizimi bakımından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(2), 248-260. <https://doi.org/10.16916/aded.00288>

- Deniz, K., & Karagöl, E. (2017a). Akademik yazma açısından tez yazım kılavuzları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(2), 287-312. <https://doi.org/10.16916/aded.298783>
- Deniz, K., & Karagöl, E. (2017b). Akademik yazma açısından makale hakem değerlendirme formları. *Turkish Studies*, 12(34), 143-162. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12632>
- Deniz, K., & Karagöl, E. (2018). Akademik yazma açısından dergi yazar rehberleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(4), 1210-1225. <https://doi.org/10.16916/aded.458116>
- Ergişi, A., & Kozener Yenigül, Ç. (2020). Öğretmen adaylarının akademik yazma eğitimine yönelik görüşleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (21), 100-125. <https://doi.org/10.29000/rumelide.835421>
- Güneş, F. (2019). *İlkokuma yazma öğretimi, yaklaşımlar ve modeller*. Pegem Akademi Yayınları.
- Güneş, F., & Çevik, A. (2016). Makale başlıklarının incelenmesi. *Turkish Studies*, 11(3), 1185-1202. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9195>
- Kan, M. O. (2014). *Sözbilimsel yapı temelli bir metindilbilim çözümlemesi: Türkçe eğitimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin sözbilimsel yapı özellikleri* (Tez No: 383386) [Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Tezleri.
- Kan, M. O. (2017). *Akademik yazma*. Eğiten Matbaacılık Yayınları.
- Kan, M. O., & Gedik, F. N. (2016). Türkçe eğitimi alanında yüksek lisans tezi tamamlayanların akademik yazma ve tez oluşturma sürecine ilişkin görüşleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 6(3), 404-410. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1711648>
- Karadağ, E. (2009). *Türkiye’de eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin tematik ve metodolojik açıdan incelemesi: Bir durum çalışması* (Tez No: 250896) [Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Tezleri.
- Karagöl, E. (2018). *Akademik yazma açısından lisansüstü tezler* (Tez No: 510520) [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Tezleri.
- Karakuş, N., & Karacaoğlan, M. Ö. (2021). Metin türleri. M. N. Kardaş (Ed.), *Yazma eğitimi içinde* (s. 161-177). Pegem Akademi Yayınları.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kardaş, M. N. (2021). Akademik metin yazmanın basamakları-II: Başlık, özet ve anahtar sözcük yazma. M. N. Kardaş & R. Koç (Ed.), *Türk dili 2 akademik yazma eğitimi içinde* (s. 103-132). Pegem Akademi Yayınları.
- Kardaş, M. N., Esendemir, N., & Kardaş S. (2021a). Yazma eğitimiyle ilgili temel bilgiler. M. N. Kardaş (Ed.), *Yazma eğitimi içinde* (s. 1-24). Pegem Akademi Yayınları.
- Kardaş, M. N., Koç, R., & Kaya, M. (2021b). Akademik metin yazmanın basamakları-VI: Bulgular bölümü hazırlama. M. N. Kardaş & R. Koç (Ed.), *Türk dili 2 akademik yazma eğitimi içinde* (s. 189-220). Pegem Akademi Yayınları.

- Kardoğan, M. (2020). *Yabancılara Türkçe öğretimi alanında yayımlanan makalelerin eğilimleri ve akademik metin hazırlama ilkelerine uygunluğu üzerine bir inceleme* (Tez No: 659056) [Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Tezleri.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (S. Turan, Çev.). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. 2nd Edition. Sage Publications Ltd.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (2015). *Genişletilmiş bir kaynak kitap nitel veri analizi* (S. Akbaba Altun & A. Ersoy, Çev.). Pegem Akademi Yayınları.
- Özkara, Y. (2007). *6+1 analitik yazma ve değerlendirme modelinin 5. sınıf öğrencilerinin hikâye edici metin yazma becerilerini geliştirmeye etkisi* (Tez No: 206907) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Tezleri.
- Polat, F. A. (2005). Tefsir ana bilim dalı lisansüstü seminer ve tezlerinde dikkat edilmesi gereken hususlar ve yazım ilkeleri üzerine. *Marife Dini Araştırmalar Dergisi*, 5(1), 211-223. <http://marife.org/tr/download/article-file/2214180>
- Sarıkaya, B. (2021). Akademik dil ve yazının önemi. M. N. Kardaş & R. Koç (Ed.), *Türk dili 2 akademik yazma eğitimi* içinde (s. 01-16). Pegem Akademi Yayınları. (Orijinal yayın tarihi 2019)
- Sevim, O. (2021). Akademik metin yazmanın basamakları- I: Genel bilgiler. M. N. Kardaş & R. Koç (Ed.), *Türk dili 2 akademik yazma eğitimi* içinde (s. 87-102). Pegem Akademi Yayınları.
- Sevim, O. (2022). Yazı dili ve özellikleri. M. N. Kardaş & R. Koç (Ed.), *Türk dili 1 yazma eğitimi* içinde (s. 27-48). Pegem Akademi Yayınları.
- Sevim, O., & Özdemir Erem, N. (2012). Türkçe eğitimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin başlıklarına ve özetlerine eleştirel bir bakış. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 1(3), 174-186. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/136774>
- Şahin, D., Calp, Ş., Bulut, P., & Kuşdemir, Y. (2013). Sınıf öğretmenliği eğitimi bilim dalında yapılmış lisansüstü tezlerin çeşitli kriterlere göre incelenmesi. *Zeitschrift für die Welt der Türken*, 5(3), 187-205. file:///C:/Users/hp/Downloads/515-2261-1-PB.pdf
- Tavşancıl, E., Çokluk, Ö., Çıtak, G., G., Kezer, F., Yıldırım, Ö. Y., Bilican, S., Büyükturan, E. B., Şekercioğlu, G., Yalçın, N., Erdem, D., & Özmen, D. T. (2010). *Eğitim bilimleri enstitülerinde tamamlanmış lisansüstü tezlerin incelenmesi (2000-2008) (Ankara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi Kesin Raporu)*. Ankara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri. <https://dspace.ankara.edu.tr/server/api/core/bitstreams/91c09506-5dee-4184-a20a-078ab4898536/content>
- Tiryaki, O. (2014). Bilimsel yayın hazırlama teknikleri. *ÇOMÜ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 2(1), 143-155. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/237510>
- Tok, M. (2012). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde akademik yazma becerilerinin geliştirilmesine yönelik uygulamalı bir çalışma* (Tez No: 345895) [Doktora Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Tezleri.

- Toprak, Z. (2017). Türkiye’de akademik yazı: İntihal ve özgünlük. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 34(2), 1-12. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/474131>
- Turan, L., Sevim, O., & Tunagür, M. (2018). Türkçe eğitimi alanında hazırlanan doktora tez özetlerine yönelik bir içerik analizi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(11), 29-44. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/554688>
- Türkiye Bilimler Akademisi (2011). *Türkçe bilim terimleri sözlüğü sosyal bilimler*. TÜBA Yayınları.
- Yaman, E. (2008). *Yazma sanatı*. Savaş Yayınevi.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Extended Summary

Introduction

Language is an indispensable means of communication for human beings, with dimensions of understanding and expression. This means of communication has a total of four basic skills. These are listening, speaking, reading and writing. While listening and reading are skills aimed at understanding, speaking and writing are skills aimed at expression. Writing is a high-level skill in the expression dimension of language (Sevim, 2022). Writing serves a vital purpose in both transferring information and producing something new in the academic and professional lives of individuals and has vital importance. Written expression skills are of great importance in order to produce scientific and literary products (Aydın, 2015). Academic writing is an advanced type of writing that can be achieved with the special effort of individuals. This type, which starts with the identification of a problem, consists of the stages of planning, applying technical rules, continuous research and revealing creativity in processing the subject (Aydın, 2015; Tok, 2012). Academic writings are generally the reported version of scientific studies put forward by scientists working at universities and undergraduate and graduate students. These writings are formed by bringing the research conducted according to a scientific discipline into a composition form within a certain format. Academic writings are the result of research (Deniz and Karagöl, 2017b). Academic writing has types such as thesis, article, and notification. These types generally consist of reporting a research process in line with the language, field, and principles of the relevant institution. Academic writing, which has more than one type, is considered a discipline. This discipline has different sections ranging from title writing to bibliography writing, and the qualities such as language, expression, and form that concern the writing of these sections. Academic writing, which has a systematic structure, has the longest writing process in terms of theses (Deniz and Karagöl, 2017a).

The aim of this study is to determine the compliance of theses written in the field of writing education with the principles of academic text writing. Within the framework of this purpose, it was tried to determine whether *the language and expression, title, abstract and keywords; introduction, theoretical framework, method, findings, discussion and conclusion sections; suggestions and citation systems* of theses written in the field of writing education are in compliance with the principles of academic text writing. The study was conducted according to the

"basic qualitative research" design, which is one of the qualitative research methods. Therefore, the goal is to generate a scientific report that can serve as a foundation for future field research.

Method

The study was conducted according to the "basic qualitative research" design, which is one of the qualitative research methods. "Basic qualitative research" is qualitative studies that do not fall within the scope of one of the qualitative study types such as phenomenological, grounded (implicit) theory, narrative analysis, critical or ethnographic, etc., but are conducted with an interpretive approach. In basic qualitative research, data is collected through interviews, observations or document analysis (Merriam, 2013). In this study, postgraduate theses were examined in terms of their compliance with the principles of academic text writing, the subject was examined in different dimensions, and the obtained data were interpreted and presented.

The material of the study consists of a total of 67 theses, 43 of which are master's and 24 of which are doctoral theses, written in the field of writing education. The database of the Council of Higher Education (YÖK) National Thesis Scanning Center was used to determine the theses.

The Evaluation Form for the Compliance of Theses with the Principles of Academic Writing, developed by the researchers, was used in the collection of research data (Appendix-1).

In this study, data were collected according to document review, one of the qualitative research methods. Qualitative data is based on well-structured, rich definitions and detailed explanations about the process (Miles and Huberman, 2015). Document review is based on the analysis of written materials containing information about the phenomena targeted to be investigated (Yıldırım and Şimşek, 2018). In this study, the database of the Council of Higher Education (YÖK) National Thesis Scanning Center was used to collect the data of the research. The advanced search option was used to obtain the working material of this research. In the advanced search section, the words Turkish, skill and writing were written in the words to be searched section indicated with green arrows. The searched words were selected as included in the thesis name. The theses were scanned by selecting permission status as permitted, group as social, language as Turkish and status as approved. As a result of the search, a total of 67 theses were reached in the field of writing education. 43 of them were studied as master's theses and 24 as doctoral theses. Then, the theses in question were examined using the previously developed Evaluation Form for the Compliance of Theses with Academic Writing Principles. Thus, the data of the study were obtained.

In this study, the data were analyzed using the descriptive analysis technique, one of the qualitative research techniques. In the descriptive analysis, the data obtained are summarized and interpreted under predetermined headings. The aim is to present the obtained findings to the reader in an organized and interpreted form (Yıldırım and Şimşek, 2018).

In this study, a framework suitable for the descriptive analysis method was created and themes were determined. When determining the themes, the categories in the form were taken into consideration. Then, the theses were examined one by one according to the Evaluation Form for the Compliance of Theses with Academic Writing Principles developed by the researchers and were indexed. The obtained data were processed according to the previously determined thematic framework. In the last stage, the analyzed data were presented and interpreted under the relevant themes in tables with numbers (N) and percentages (%).

In this study, the agreement between the coders was examined for reliability. For this purpose, the researchers examined 7 theses (4 master's and 3 doctoral theses) constituting 10.76% of the study material and coded them into the form, and then the same theses were examined by an independent coder (field expert) and coded into the same form. For this, the reliability formula developed by Miles and Huberman (1994) was used [$\text{Consensus} / (\text{Consensus} + \text{Disagreement}) \times 100$]. According to the process carried out with this formula, if the agreement between the coders is above 70%, it shows that the coding is reliable. As a result of the applied formula ($330/378 \times 100 = 87.30$), the reliability value was 87.30%. Thus, it was determined that the reliability of the study was high. Then, the researchers continued to code the remaining theses within this framework.

To ensure the validity of the study, the opinions of field experts were consulted at every stage, especially when necessary. While determining the study material and creating the data collection-evaluation tool, the researchers and field experts worked together frequently. When necessary, opinions of other researchers and experts from different fields were consulted.

Results and Discussion

It was determined that the doctoral theses examined in the study had higher levels of compliance with the principles of academic text writing than the levels of master's theses. It was observed that the researchers were competent in writing the title, abstract, keywords, problem status, theoretical framework, findings, recommendations, and citation systems of both master's and doctoral theses and that they wrote them largely in accordance with the principles of academic text writing. It was determined that the theses in question were also appropriate in terms of language and expression. On the other hand, it was determined that they did not write the method and discussion and conclusion sections sufficiently in accordance with the principles of academic text writing.

Ekler

Ek 1: Tezlerin Akademik Yazma İlkelerine Uygunluğunu Değerlendirme Formu

Kategoriler	Sıra no	İlkeler	Uygun	Kısmen Uygun	Uygun değil
Dil ve anlatım	1	Araştırmanın akademik dil ve anlatım ölçütlerine uygun olarak yazılmış olması			
	2	Uygun uzunlukta (en fazla 15 sözcük) olması			
	3	Açık ve anlaşılır olması			
Başlık	4	Çalışmanın amacı/problemi ile örtüşüyor olması			
	5	Çalışmanın konusunu yansıtıyor olması			
	6	Araştırmanın temelini oluşturan kelimeleri yansıtıyor olması			
Özet	7	Araştırmanın konusu (içeriği) hakkında kısaca bilgi verilmiş olması			
	8	Araştırmanın amacı hakkında kısaca bilgi verilmiş olması			
	9	Araştırmanın modeli (deseni) hakkında kısaca bilgi verilmiş olması			
	10	Çalışma evren-örnekleme/grubu/materyali hakkında kısaca bilgi verilmiş olması			
	11	Veri toplama ve değerlendirme araçları hakkında kısaca bilgi verilmiş olması			

	12	Veri analiz yöntemi hakkında kısaca bilgi verilmiş olması
	13	Ulaşılan sonuçlar hakkında kısaca bilgi verilmiş olması
Anahtar kelimeler	14	Yeterli sayıda (en fazla 5 kelime) olması
	15	Araştırma konusuna temel teşkil eden kelimelerden oluşuyor olması
	16	İçerik, başlık ve özetle ilişkili olması
Giriş	17	Problem durumunun açık ve anlaşılır bir şekilde ortaya konulmuş olması
	18	Araştırma hipotezinin ortaya konulmuş olması
	19	Araştırmanın amacı/problemi (varsa) alt amaçları/problemleri hakkında bilgi verilmiş olması
	20	Araştırmanın önemi hakkında bilgi verilmiş olması
	21	Varsayımlardan (sayıtlardan) söz edilmiş olması
	22	Sınırlılıklardan söz edilmiş olması
	23	Tanımlara yer verilmiş olması
Kavramsal Çerçeve	24	Kuramsal çerçeve (alan yazını) ile ilgili gerekli bilginin verilmiş olması
	25	Temel ve güncel kaynaklara dayandırılmış olması
	26	Kaynaklara doğrudan (doğrudan alıntı) ulaşılmış olması
	27	Konuyla ilgili benzer çalışmalar hakkında bilgi verilmiş olması
Yöntem	28	Araştırmanın yöntemi (nitel/nicel/karma) hakkında bilgi verilmiş olması
	29	Araştırmanın modeli (deseni) hakkında bilgi verilmiş olması
	30	Çalışma evren-örnekleme/grubu/materyali hakkında bilgi verilmiş olması
	31	Deneysel çalışma gruplarının oluşturulma süreci ve şekli hakkında bilgi verilmiş olması
	32	Deneysel çalışma gruplarındaki uygulama süreçleri hakkında bilgi verilmiş olması
	33	Veri toplama ve değerlendirme araçları hakkında bilgi verilmiş olması
	34	Araştırmanın güvenilirliği ve geçerliği hakkında bilgi verilmiş olması
	35	Verilerin toplanma süreci ve tekniği hakkında bilgi verilmiş olması
	36	Verilerin analiz süreci ve tekniği hakkında bilgi verilmiş olması
	Bulgular	37
38		Öznel yoruma yer verilmemiş olması
39		Tartışmaya yer verilmemiş olması
40		Bulguların resim, tablo, grafik ve şekil gibi görsellerle desteklenmiş olması
41		Açık ve anlaşılır olması
Sonuç ve Tartışma	42	Bulgulardan hareketle yazılmış olması
	43	Amaç, kapsam ve bulgularla uyumlu bir şekilde yorumlanmış olması
	44	Hipotezin desteklenip desteklenmediğinin tartışılmış olması
	45	Senteze gidilmiş olması
	46	Açık ve anlaşılır olması
	47	Araştırma bulgularının ilgili alan yazını ile karşılaştırılıp yorumlanmış olması

	48	Alan yazınındaki örtüşen sonuçlar hakkında bilgi verilmiş olması
	49	Alan yazınındaki örtüşmeyen sonuçlar hakkında bilgi verilmiş olması
	50	Tartışma için başvurulan kaynakların güncel olması
	51	Ulaşılan sonuçlardan hareketle yazılmış olması
Öneriler	52	Çalışmanın ilgili olduğu kurum, kuruluş ve kişilere yönelik olması
	53	Çalışma konusuyla ilgili araştırmaların geliştirilmesine katkıda bulunacak yönde olması
Alıntı sistemi	54	Metin içi atıfların ve kaynakçada belirtilen kaynakların bütünlük sağlayacak şekilde (aynı tarzda) verilmiş olması